

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทางกายภาพ สวนสาธารณะพระราม 7

3.1.1. สภาพปัจจุบันของ โครงการพระราม 7

3.1.1.1 ผังพื้นที่ตั้งโครงการปัจจุบัน

สวนสาธารณะตั้งอยู่ในบริเวณเชิงสะพานพระราม 7

3.1.1.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดถนนวงค์สว่าง
ทิศใต้	ติดถนนถนนประชากรราษฎร์ แม่น้ำเจ้าพระยา
ทิศตะวันออก	ติดถนนประชากรราษฎร์ คลองส้มป่อยและ สะพานพระราม 6
ทิศตะวันตก	ติดถนนประชากรราษฎร์

3.1.1.3 ขนาด รูปร่าง องค์ประกอบ ของสวนพระราม 7

พื้นที่โครงการสวนพระราม 7 มีรูปร่างค่อนข้างสี่เหลี่ยมผืนผ้า ต่อเนื่องขนานไปกับแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่บริเวณขนาดประมาณ 23 ไร่ แบ่งออกเป็นพื้นที่ใช้สอยหลัก 5 ส่วน คูภาพ 3 คือ

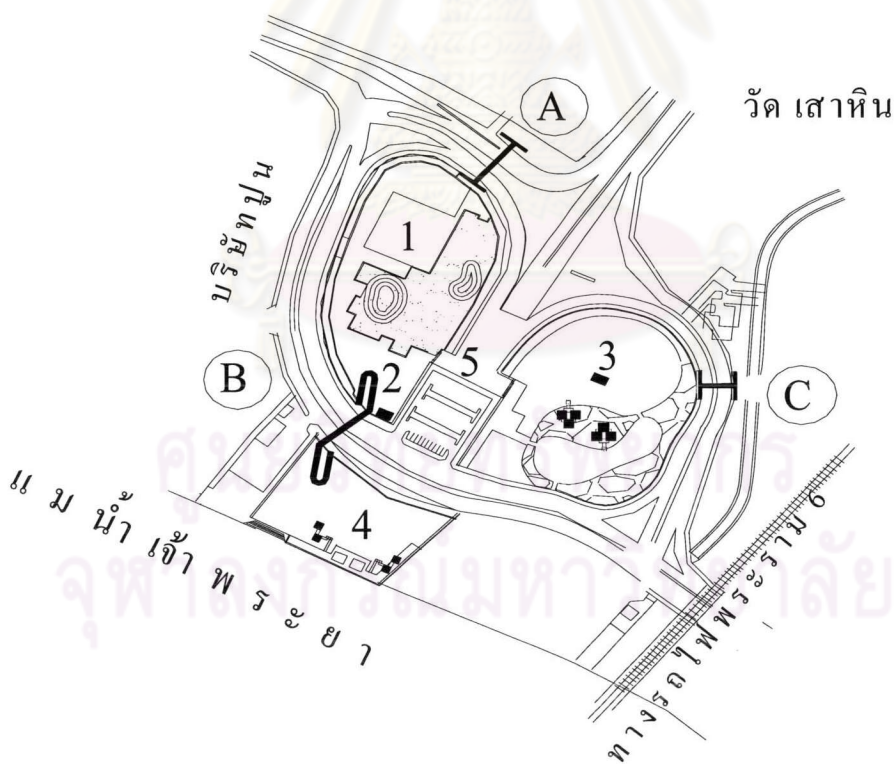
ส่วนที่ 1 และ 2 คือ ส่วนลานกีฬาจัดให้มีการพักผ่อนหย่อนใจ 2 ประเภท คือ การออกกำลังกาย และการพักผ่อนหย่อนใจ กาดการณ์ให้มีลานแบดมินตัน สวนสุขภาพ สนามหญ้า และพื้นที่นั่งเล่น บรรยากาศโดยรวมมีสภาพพื้นผิวพื้นที่ใช้สอยคงทนต่อการใช้งาน ในบริเวณที่จัดพื้นที่ออกกำลังกาย ส่วนพื้นที่เหลือจัดมาหินบนลานนั่งเล่นกลางแจ้ง และจัดปลูกต้นไม้จำนวนมากปกคลุมเนินหญ้า สนามหญ้าให้ร่มรื่นตลอดทั้งวัน

ส่วนที่ 3 คือ สวนสุขภาพถูกออกแบบให้มีบรรยากาศใกล้ชิดธรรมชาติ หรือมีสภาพสวนหย่อมขนาดใหญ่ด้วยการจัดพื้นที่เพื่อรองรับการใช้สอยลักษณะที่ทนต่อการใช้สอยได้น้อย แต่มีการบำรุงรักษาคงสภาพอย่างดี เช่น สนามหญ้า ชุ่มต้นไม้ นอกจากนี้ภายในส่วนประกอบด้วย สถานที่พักผ่อนและสิ่งอำนวยความสะดวก คือ บ่อน้ำขนาดค่อนข้างใหญ่ ศาลากลางน้ำ และเส้นทางวิ่งออกกำลังกาย

ส่วนที่ 4 คือ ส่วนพื้นที่พักผ่อนริมน้ำ เป็นพื้นที่ประชาชนสามารถเข้าใกล้ชิดแม่น้ำ ถูกออกแบบให้มีพื้นที่ลานคอนกรีต ที่เหลือจัดเป็นสวนหย่อมมีทางเดินภายในสนามหญ้า

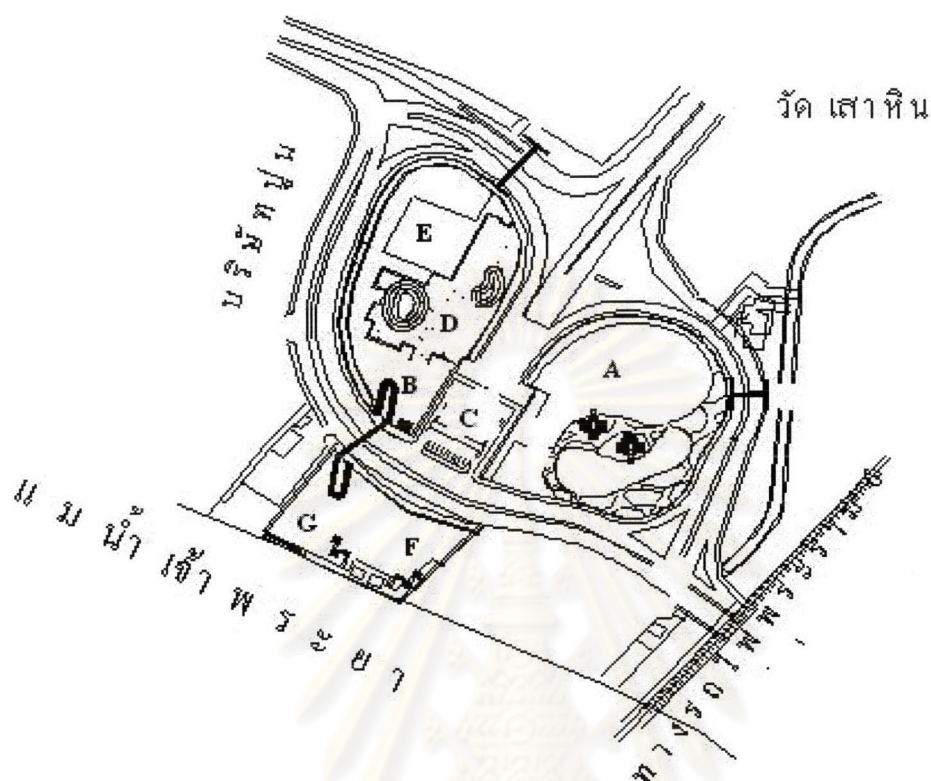
โดยสภาพขอบเขตพื้นที่ทั้ง 5 ถูกแบ่งออกจากกันด้วย ถนน รั้ว และที่จอดรถ แก้ไขความต่อเนื่องของสวนด้วยการกำหนดตำแหน่งสัญจรเข้าใช้บริการด้วยทางข้ามและสะพานลอยในจุดต่าง ๆ ที่คาดว่าประชาชนจากละแวกใกล้เคียงจะได้ใช้

พ ระ น ทร เ ห นี อ

รูปภาพ 3 ภาพแผนผังพื้นที่โครงการ

พระนครเหนือ

รูปภาพ 5 ภาพประกอบการจำแนกพื้นที่ใช้สอย ตามกิจกรรม และพื้นผิวใช้สอย

ตาราง 1 การจำแนกพื้นที่ ตามพื้นผิวใช้สอยที่ปรากฏในผังบริเวณปัจจุบัน

รหัสพื้นที่ ในผัง	ลักษณะพื้นผิวที่ใช้งานเป็น ส่วนใหญ่	การใช้ประโยชน์ ¹⁴
A	ปลูกต้นไม้ ปูหญ้า	เป็นพื้นที่นั่งเล่นพักผ่อน โดยสามารถเดินและวิ่งได้รอบ
B	พื้น	เป็นพื้นที่พักผ่อน โดยวาง ม้านั่งหินให้ใช้
C	พื้นคอนกรีต	เป็นพื้นที่จอดรถ และติดต่อสำนักงาน
D	ปลูกต้นไม้ ปูหญ้า	เป็นตำแหน่งพักผ่อน
E	พื้นคอนกรีต	เป็นตำแหน่งออกกำลังกาย
F	พื้นคอนกรีต	เป็นตำแหน่งออกกำลังกาย
G	ผสมทั้งสองลักษณะ	เป็นตำแหน่งนั่งเล่น ทางขึ้นเรือ และใกล้ชิดแม่น้ำ

¹⁴ สัมภาษณ์ นายวิวัฒน์ เวศ อักษร หัวหน้าหน่วยงานดูแลสถานที่สวนพระราม 7

3.1.2. ความเป็นมาของสวน

แต่เดิมการสัญจรจะใช้สะพานพระราม 6 เป็นสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ระหว่างฝั่งกรุงเทพฯ กับฝั่งนนทบุรี ในส่วนสะพานพระราม 6 ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 สะพานพระราม 6 ได้ถูกระเบิดทำลายเสียหายอย่างหนัก ทางรัฐบาลโดยการรถไฟแห่งประเทศไทย ได้ว่าจ้างบริษัทอังกฤษมาทำการซ่อมแซม ในปี พ.ศ.2493 ปัจจุบันมีการสร้างสะพานพระราม 7 ขนานขึ้นมา จึงปิดการสัญจรทางรถยนต์อย่างถาวร เหลือเพียงเปิดเป็นทางรถไฟวิ่งข้ามเท่านั้น ดังนั้นสะพานพระราม 7 จึงเป็นสะพานแบ่งเบาการสัญจรที่แออัด และโครงการเชื่อมการคมนาคมจากฝั่งธนบุรี ต่อเนื่องถนนวงศ์สว่าง และวิ่งเข้าสู่จังหวัดนนทบุรี

การออกแบบพื้นที่โดยรอบสะพานพระราม 7 เป็นไปตามโครงสร้างสะพาน ดังนั้นการปรับปรุงพื้นที่รอบสะพานให้เป็นพื้นที่สีเขียวนั้น การออกแบบภูมิทัศน์จึงต้องตอบสนองข้อพิจารณาถึงการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ เช่น กิจกรรมที่ไม่ทำให้เกิดการสะท้อนโครงสร้างเชิงสะพาน การสัญจรที่ไม่พลุกพล่าน การควบคุมความปลอดภัยเพราะสะพาน เพราะเป็นสิ่งสำคัญลำดับชาติ และต้องได้รับความปลอดภัยตลอดเวลา (วิวัฒน์เวศสัมพันธ์) ซึ่งการออกแบบที่เหลือได้ใช้ประโยชน์จากพื้นที่เหล่านั้นก็จะประโยชน์ตามมา การออกแบบภูมิทัศน์เชิงสะพานพระราม 7 ได้รับการสนับสนุนโครงการออกแบบสวนสาธารณะเพื่อใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชนและผู้คนละแวกย่านสะพานพระราม 7 แต่เดิมการออกแบบยังคงเป็นลานสนามทราย และลานโล่ง ๆ เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ปัจจุบันกรมโยธาธิการมอบให้กรมทางหลวงชนบทดูแลปรับปรุงเป็นสวนที่มีรูปแบบการใช้สอยแบบสวนสาธารณะปัจจุบัน

3.1.3. พัฒนาการการใช้พื้นที่ย่านสะพานพระราม 7

ย่านพระราม 7 ตั้งอยู่ในเขตบางซื่อฝั่งทิศเหนือ และ ในเขตเป็นที่ตั้งของสะพานพระราม 7 มีวิวัฒนาการยาวนานมาตั้งแต่อดีต ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในบริเวณมีความสัมพันธ์ในแบบชุมชนมีการประกอบพิธีสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ ซึ่งกายภาพโดยรอบของย่านสวนพระราม 7 เป็นชุมชนที่ก่อตั้งหลายชุมชน เป็นย่านที่มีการใช้ที่ดินเพื่อการพักอาศัยครอบคลุมทั่วบริเวณ ปัจจุบันย่านพระราม 7 ครอบคลุมหลายชุมชนประกอบด้วย ชุมชนวัดสาหิน ชุมชนวัดสร้อยทอง ชุมชนวัดมัญชีกายารา ชุมชนวัดหลวง

การตั้งถิ่นฐานของทั้ง 4 ชุมชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นชุมชนเก่าที่มีการรวมตัวกันมานานพร้อมทั้งความเป็นย่าน มีความสัมพันธ์และมีกิจกรรมร่วมกันในลักษณะประเพณีแบบไทยทั่วไป เช่น การทำบุญที่วัด นอกจากนี้ในย่าน ปัจจุบันยังมีศาสนสถานใช้การ

ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่สำคัญๆ และการนันทนาการ อย่างไรก็ตามชุมชนทั้ง 4 อยู่ไกลกว่าชุมชนใต้สะพานพระราม 6 ชุมชนปานทิพย์ชุม ชนชอยสินน้ำเงิน 1 และ 2 จัดเป็นชุมชนใหม่และมีความสัมพันธ์กันในชุมชนน้อยกว่า 4 ชุมชนที่กล่าวมา เพราะเป็นรูปแบบการใช้ที่ดิน เป็นย่านอาคารพาณิชย์ และบ้านพักอาศัยแบบหมู่บ้าน ไม่มีศาสนสถานประกอบกิจกรรมของชุมชน มีสถานที่เพื่อกิจกรรมและการนันทนาการ

ผู้อยู่ใต้ทางสะพานพระราม 6 อาจไม่จัดเป็นชุมชน เพราะเป็นเขตรถไฟ อยู่ใกล้สวนมากที่สุด ชุมชนมีการใช้ที่ดินหนาแน่นมาก สภาพที่พักอาศัยเป็นบ้านพักอาศัยเล็ก ๆ ชั้น 1-2 ชั้น ใช้โครงสร้างที่ไม่คงทนแข็งแรง ไม่มีศาสนสถานประกอบกิจกรรมของชุมชน ไม่มีสถานที่เพื่อกิจกรรมและการนันทนาการ ในบริเวณพื้นที่โดยรอบย่านพระราม 7 ยังมีสถานที่ที่เป็นสัญลักษณ์สำคัญ ได้แก่

วัดสร้อยทอง เป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา นอกจากเป็นจุดที่สัมพันธ์กับชุมชนต่าง ๆ เช่น ชุมชนปานทิพย์ ชุมชนชอยสินน้ำเงิน 1 และ 2 ยังเป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงในเรื่องการทำนายโชคชะตา ในบริเวณรอบนอกย่านพระราม 7 ยังมีสถานที่ที่สัมพันธ์อีก ได้แก่

สะพานพระราม 6 จัดเป็นทรัพยากร ที่สำคัญต่อย่าน สร้างขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นสะพานแห่งแรกที่สร้างเพื่อข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาแล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2469 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงพระราชทานนามว่า “สะพานพระราม 6” เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีเส้นทางรถไฟและถนนคนเดินเท้า ปัจจุบันเปิดให้ใช้แต่ทางรถไฟเท่านั้น

สถาบันพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ถือเป็นสถานที่ที่มีการเคลื่อนไหวของประชาชนมากที่สุด และอาจมีอิทธิพลต่อสวน เช่น กลุ่มนักเรียนอาจมาใช้สวนมากกว่าคนในชุมชน ในบริเวณนี้ เป็นตำแหน่งเปลี่ยนทางสัญจรที่สำคัญของย่าน

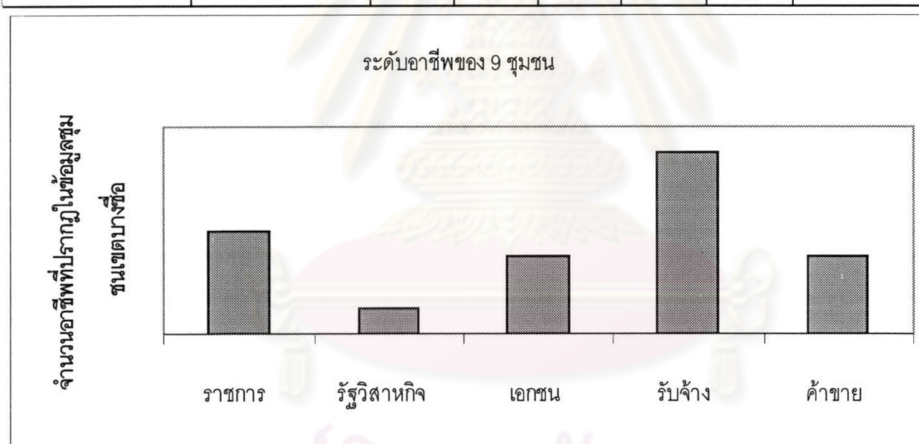
3.1.4 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

3.1.4.1. ชุมชนโดยรอบในรัศมีบริการประมาณ 800 เมตร

เขตชุมชนที่ใกล้เคียงที่สามารถเข้าใช้สวนสาธารณะได้โดยสิ้นที่สุด จากการเดิน ยานพาหนะ ชุมชนดังกล่าวมี ภายภาพรูปแบบพื้นที่ว่างและพื้นที่อาศัย จำนวนประชากร และ อาชีพดังนี้

ตาราง 2 ข้อมูลด้านประชากรที่สามารถเข้าใช้สวนสาธารณะ ข้อมูลเขตบางซื่อ ปี 2546

ชื่อชุมชน	สภาพ	พื้นที่	จำนวนประชากร			บ้าน (หลัง)	อาชีพส่วนใหญ่
		(ไร่)	ชาย	หญิง	รวม		
1. ซอยวัดหลวง	แออัด	70	790	810	1600	500	ราชการ, เอกชน, รับจ้าง, ค้าขาย
2. ป่านทิพย์ 1	แออัด	4	195	215	410	46	ราชการ, เอกชน,
3. ซ่างวัดมิ่งมณีนิศา	แออัด ตำรวจมีที่ว่าง	10	190	235	425	78	ราชการ, เอกชน, รับจ้าง, ค้าขาย
4. วัดเส้าหิน	แออัด ตำรวจมีที่ว่าง	15	275	370	645	123	รับจ้าง, ค้าขาย
5. ตีน้ำเงิน 1	แออัด	8	840	720	1560	233	รับจ้าง,
6. ตีน้ำเงิน 2	แออัด	7	410	381	791	90	รับจ้าง,
7. พระราม 6	แออัด	ริมราง	450	590	1040	228	รับจ้าง,
8. เขมาเนรมิตร	แออัด	5	233	197	430	59	รับจ้าง, รัฐวิสาหกิจ
9. วัดสร้อยทอง	แออัด ตำรวจมีที่ว่าง	ริมน้ำ	480	550	1030	104	ราชการ, เอกชน

รูปภาพ 6 ประชากรที่โอกาสมาเข้าใช้บริการสวนพระราม 7 (ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด ระดับน้อยที่สุดคือรัฐวิสาหกิจ จำนวนจากตารางข้างบน)

3.1.4.2 ชาวกรุงเทพมหานครและปริมณฑลภายในบริเวณรัศมีบริการ 1 กิโลเมตร

พื้นที่ฝั่งธนบุรี เป็นเขตบางบางอดีตต่อเขตบางกรวย นอกเหนือจากชุมชนที่กล่าวมาแล้ว พื้นที่ 1 กิโลเมตรทางฝั่งธนบุรีมีการใช้ที่ดินเป็นการใช้พื้นที่ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก มีการใช้เป็นพื้นที่ประเภทสถาบันราชการ การสาธารณสุขปโภคและสาธารณูปการ ได้แก่ ที่ทำการโรงงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตบางกรวย รับผิดชอบพื้นที่ว่างสาธารณะเชิงสะพานฝั่งนี้ด้วย นอกเหนือจากนั้นเป็นพื้นที่ชุมชนเก่า ได้แก่ ชุมชน

ย่านแนวถนนบางกรวยนนทบุรี ชุมชนย่านวัดวิมุติตั้งอยู่ในเขตบางอ้อเชิงสะพานพระราม 6 นอกเหนือจากนั้นเป็นการใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรมส่วนใหญ่ เช่น ย่านริมถนนถนนจรัลสนิทวงศ์ตลอดแนวแม่น้ำเจ้าพระยา

ฝั่งนนทบุรี ภายในพื้นที่รัศมีบริการ 1 กิโลเมตรรวมไปถึงฝั่งนนทบุรี พื้นที่ฝั่งนนทบุรีส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่มีพื้นที่มีสถานที่สาธารณะหรือโครงการที่ว่างนันทนาการ แต่ก็เป็นชุมชนที่สามารถเดินข้ามมายังพื้นที่โครงการได้ อย่างไรก็ตาม ความสะดวกและระยะทางอาจเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการเดินทางมาสวนพระราม 7 แต่ชุมชนเหล่านี้ยังได้รับผลกระทบโครงการสวนพระราม 7 โดยน่าจะได้รับประโยชน์มากกว่าชุมชนฝั่งธนบุรีทางด้านฝั่งนนทบุรีนั้นการใช้ที่ดินโดยรวมเป็นเรื่องของการพักอาศัย ยังมีการใช้ที่ดินอื่น ๆ แทรกอยู่ประปราย

3.1.4.3 ชาวกรุงเทพมหานครบริเวณนอกรัศมีบริการ 1 กิโลเมตร .

การก่อสร้างสะพานพระราม 7 และโครงการต่อเนื่องต่าง ๆ เช่น การสัญจรทางบก ทางน้ำ โครงการทำให้พื้นที่โครงการ เป็นพื้นที่สามารถเข้าถึงได้สะดวกของชาวกรุงเทพมหานครและปริมณฑล แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยขนาดและกิจกรรมของสวน ผู้ที่อยู่ห่างออกไปน่าจะมาใช้แต่ไม่ประจำ เมื่อเทียบกับการเดินทางมาใช้ของคนในละแวก และสังเกตว่าก็ไม่นิยมมาใช้ ซึ่งสำหรับโครงการนี้ปฏิเสธไม่ได้ว่ามีทำเลพื้นฐานไม่เอื้อต่อการใช้งาน โดยบุคคลที่อยู่ออกไปจากการเดินทางที่สะดวก ไม่มีทรัพยากรที่เป็นจุดดึงดูดความสนใจ รูปทรงสะพานพระราม 7 และที่ว่าง ไม่โดดเด่นเมื่อเปรียบเทียบกับ พระราม 8 และพระราม 9 กิจกรรมเชิงนันทนาการที่ราชการจัดหมุนเวียนตลอดทั้งปี หรือเทศกาลสำคัญต่างๆ มีน้อย แม่น้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญก็ไม่มีส่วนช่วยในการสร้างจุดสนใจนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นที่โครงการนี้ไม่ได้จัดอยู่ในหมวดเส้นทางการท่องเที่ยว ด้วย

3.1.4.4 ชาวนนทบุรีบริเวณนอกรัศมีบริการ 1 กิโลเมตร .

ในส่วนของการก่อสร้างสะพานพระราม 7 โครงการที่เชื่อมพื้นที่ระหว่างผู้ที่ต้องการจะเดินทางจากเส้นจรัลสนิทวงศ์ต่อเนื่องวงศ์สว่าง อาจให้ความสะดวกและสามารถเข้าถึงได้สะดวกของชาวกรุงเทพมหานครและปริมณฑล แต่อย่างไรก็ตามด้วยแนวเส้นทางเป็นเส้นทางทางรอบนอกตัวเมืองนนทบุรี และไม่ใช่เส้นทางที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่สำคัญของเมืองนนทบุรี ผู้ที่อยู่ห่างนนทบุรีออกไปบริเวณนอกรัศมีบริการ 1 น่าจะไม่มาเมื่อเทียบกับการเดินทางมาใช้ของคนในระยะ 1 กิโลเมตร สังเกตว่าก็ไม่นิยมมาใช้เช่นกัน

3.1.5 การใช้ที่ดินโดยรอบโครงการสวนพระราม 7 ในปัจจุบัน และแนวโน้มการใช้ที่ดินในอนาคต

พื้นที่โครงการของสวนพระราม 7 โดยการใช้พื้นที่ที่ดินตั้งอยู่ในเขตบางซื่อ เขตนี้มีการใช้ที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นมากทั่วไป ด้านเหนือ จดถนนกรุงเทพ-นนทบุรี ฟากใต้ และถนนประชากรราษฎร์ ฟากใต้ ด้านตะวันออก จดเขตทางรถไฟสายใต้ ฟากตะวันตก ด้านใต้ จดแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งเหนือ บริษัทผลิตภัณฑ์และวัสดุก่อสร้าง จำกัด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครเหนือ ด้านตะวันตก จดแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันตก ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตจังหวัดระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดนนทบุรี ตามผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร กฎกระทรวงฉบับที่ 414 (พ.ศ. 2542) ออกตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 พื้นที่พระราม 7 และพื้นที่ข้างเคียงมีมาตรฐานพื้นที่ว่างสาธารณะอยู่ในการใช้พื้นที่ที่ดินการใช้ที่ดินประเภท 3 คือ การใช้พื้นที่ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก และภายในบริเวณมีการใช้ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา และประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า

รูปภาพ 7 แผนที่การใช้ที่ดินเขตบางซื่อ

โดยตำแหน่งสวนพระราม 7 มีแม่น้ำเจ้าพระยาอยู่ทางด้านทิศใต้โครงการ แวดล้อมด้วยชุมชน ชุมชนใกล้เคียงได้แก่ ทิศเหนือชุมชนวัดมัญชีกายารา ชุมชนวัดหลวงมีด้วย ถนนชั้นระหว่างชุมชนกับโครงการทั้ง 3 ด้าน ทิศตะวันออกมีคลองล้อมรอบขนาดแคบๆ คั่น ถนนชั้นระหว่างพื้นที่โครงการกับชุมชน ทิศใต้ติดที่ดินเอกชนและแม่น้ำ ทิศตะวันตกติด โรงงานปูน

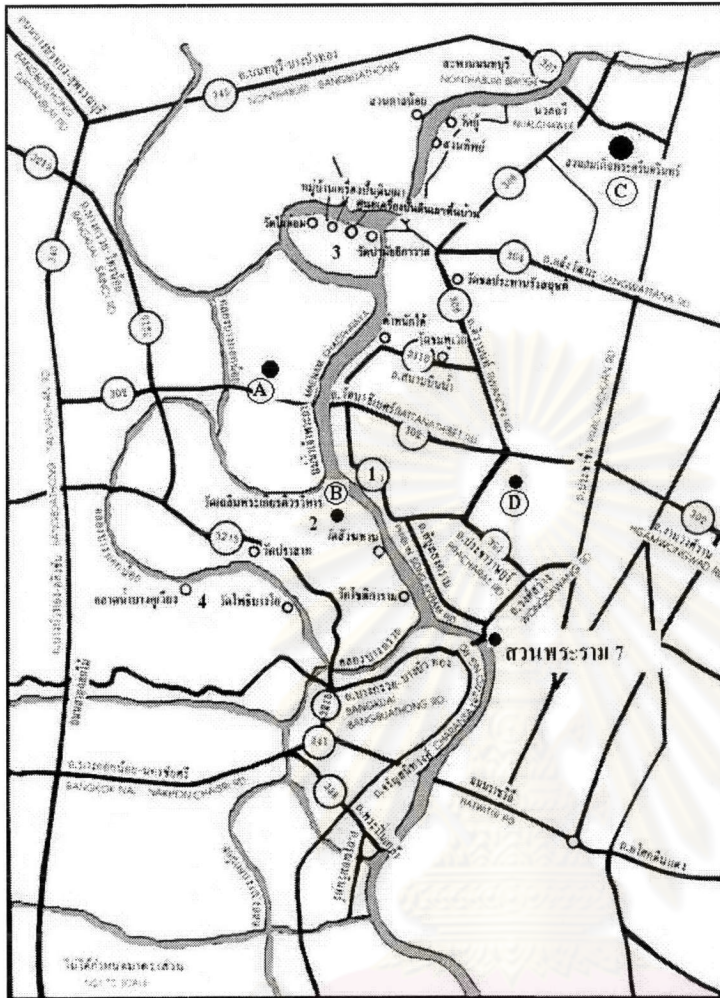
รูปแบบที่พักอาศัยของชุมชนจะเป็นบ้านพักอาศัยขนาดเล็กมีความสูงเฉลี่ย1-2ชั้น ในปัจจุบันจะมีที่พักอาศัยประเภทอพาร์ทเมนท์ กระจายอยู่บ้าง ดังนั้นประชากรและการใช้ประโยชน์เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของกลุ่มเหล่านี้ แต่อย่างไรก็ตาม จากการที่พื้นที่บริเวณโดยรอบระบุที่ตั้งโครงการถูกระบุให้เป็นพื้นที่ดังกล่าว ในอนาคตการใช้ที่ดินก็ยังคงเหมือนดังเดิม

3.1.6 โครงการท่อท่ี่ยวในบริเวณสวนสาธารณะพระราม 7

สถานที่ท่อท่ี่ยวที่สำคัญ สวนพระราม7 จัดเป็นสถานที่ที่น่าสนใจระดับเมืองน้อย สวนไม่ได้จัดอยู่ในแหล่งส่งเสริมการท่องเที่ยว คูภาพที่ 8

- 3.1.6.1. ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) (1) ตั้งอยู่ถนนพระราชาราชฎูร์ สาย 1 ตำบล สวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
- 3.1.6.2. วัดเฉลิมพระเกียรติ (2)ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาด้านทิศตะวันตก ตำบลบางศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
- 3.1.6.3. เกาะเกร็ด (แหล่งเครื่องปั้นดินเผา) (3)วัดปฐมยิกาวาส ตั้งอยู่ตำบล เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
- 3.1.6.4. ตลาดน้ำบางคูเวียง (4) ตั้งอยู่ตำบลบางคูเวียง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพ 8 โครงข่ายการท่องเที่ยวในบริเวณสวนสาธารณะพระราม 7 และพื้นที่ว่างต่าง ๆ ที่มีอิทธิพล
ละแวกสวนพระราม 7 มากกว่าภายในรัศมี 3.2 ก.ม.

3.1.7 อิทธิพลพื้นที่สวนสาธารณะภายในรัศมีการให้บริการพระราม 7

อิทธิพลของสวนสาธารณะใกล้เคียงกับสวนพระราม 7 อาจมีผลต่อผู้ใช้สอย
โอกาสเลือกที่จะเข้าพักผ่อนหย่อนใจภายใต้รัศมีการให้บริการของสวนภายในจังหวัดนนทบุรี และ
กรุงเทพมหานครนี้¹⁴

¹⁴ สัมภาษณ์ นาย วิวัฒน์เวศ อักษร

3.1.7.1. พื้นที่ว่างสาธารณะที่อยู่ใกล้เคียงรัศมี 1000 เมตร

รูปแบบนันทนาการอื่นๆ บนพื้นที่ว่างที่มีในบริเวณใกล้เคียงสวนสาธารณะ อาจเป็นแหล่งดึงดูดผู้ใช้บริการให้เบี่ยงเบนความสนใจเข้าสู่ภาวะไม่เข้าใช้หรือมาน้อย แต่ในขณะเดียวกันอาจจัดเป็นทางเลือกและลำดับในการนันทนาการ เช่น เป็นส่วนหนึ่งในเส้นทางท่องเที่ยว หรือ เป็นที่นัดหมายหรือพักผ่อนหย่อนใจก่อนไปและกลับจากที่อื่น ในกรณีนี้หากการเชื่อมโยงสวนสาธารณะกับที่ว่างดังกล่าวมีทิศทางและเชื่อมต่อเป็นโครงสร้างเดียวกัน

ดังนั้น ในการสำรวจที่ว่างในบริเวณใกล้เคียง จากจำนวนที่ตั้งกายภาพ และลักษณะที่ถูกใช้งาน ด้วยการสำรวจ และข้อมูลผ่านทาง ก) ชุมชนที่คาดว่าเป็นแหล่งที่มาของผู้ใช้บริการ ข) ผ่านทางเส้นทางจราจร ด้วยการสำรวจถนนที่สำคัญ มรรควิถี แหล่งที่เชื่อมต่อ และเส้นทางเดินทางและการเข้าถึงสวนสาธารณะ และ ค) ที่ว่างภายในย่านสถานที่สำคัญเช่น โรงเรียน สถาบัน วัด

ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จะใช้ในการคาดการณ์ว่ามีผลกระทบต่อการใช้สอย หรือว่าผลเพิ่มพูนศักยภาพอย่างกว้างขวางให้แก่สวนสาธารณะ ว่ามีสภาพ และมีการใช้สอยอย่างไร คูภาพที่ 9 ดังนี้คือ

ชุมชนข้างวัดสร้อยทอง(A) เป็นชุมชนแออัดปลูกสร้างลงไปใต้น้ำ สภาพเท้าทางภายในชุมชนค่อนข้างดี มีความสัมพันธ์กันในลักษณะเครือญาติพี่น้องเพราะเป็นการขยายครอบครัว และพื้นที่อาศัยบนพื้นที่ของวัด คนในชุมชนใช้ที่ว่างเพื่อการนันทนาการ (ก) ลานจอดรถด้านหน้าวัด ปรากฏกิจกรรมในรูปแบบการพักผ่อนหย่อนใจ คือ เป็นที่พบปะ สังสรรค์ นั่งเล่น พุดคุยหมู่ญาติ และคนในชุมชน เช่น พาผู้สูงอายุมาพักผ่อนลูกหลานหรือเดินเล่น และในรูปแบบการ ออกกำลังกาย คือ จักรยาน สเตด และพื้นที่วิ่งเล่น โดยรอบ ๆ ของเด็กในชุมชน (ข) ที่ว่างภายในโรงเรียนมัธยมวัดสร้อยทอง กิจกรรม เป็นที่เล่นของเด็ก.

ที่ว่างภายในวัดสร้อยทอง บริเวณลานจอดรถด้านหน้าวัดนอกจากจะใช้เป็นที่จอดรถ ยังถูกใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ คือ เป็นที่พบปะ สังสรรค์ นั่งเล่น พุดคุยของคนในชุมชน เช่น พาผู้สูงอายุมาเดินเล่น และในรูปแบบการ ออกกำลังกาย คือ จักรยาน สเตด และพื้นที่วิ่งเล่น โดยรอบ ๆ ของเด็กในชุมชน สภาพของพื้นที่ เป็นลานคอนกรีตขนาดกว้างขวางไม่มีรั้ว เป็นศูนย์กลางที่สามารถเชื่อมทางเข้าชุมชน ทางเข้าวัด ทางเข้ากุฏิ ทางลงเรือ ทางเดิน และป้ายรถประจำทาง บรรยากาศมีสภาพร่มรื่น เข้าถึงได้ง่ายจากชุมชน

พื้นที่ใต้พระราม 6 (B) เป็นชุมชนแออัดมาก สภาพบ้านเรือนอยู่ในสภาพทรุดโทรม ลักษณะสลัม น่ากลัว มีการบุกรุกจับจองที่สาธารณะ เพื่อเป็นที่พักอาศัยวางเรียงริมทางรถไฟ ริมคลองสี่มปอย และได้สะพาน เป็นชุมชนที่อยู่ใกล้กับสวนมากที่สุด

ชุมชนข้างวัดเสาหิน (C) เป็นชุมชนแออัด สภาพทำทางภายในชุมชนค่อนข้างดี บริเวณทางเท้าหน้าชุมชนติดถนนวงค์สว่างเป็นที่วางอุปกรณ์เด็กเล่น เช่น กระดานกระดก ลูกโลกหมุน และ ม้าหินที่นั่งพักผ่อนของคนในชุมชน

ชุมชนสวนรื่น (D) เป็นชุมชนขนาดเล็ก มีพื้นที่ว่างขนาดเล็ก ใช้เป็นที่ออกกำลังกายของชุมชน

ข้างวัดมัชฌันติการาม (E) เป็นชุมชนแออัด บ้านเรือน ติดถนน สภาพทำทางภายในชุมชนค่อนข้างดี มีที่ว่างเพื่อการนันทนาการ คือ ก) โครงการลานกีฬาที่ได้ร่วมมือกับกรุงเทพมหานคร ใช้ที่ว่างเพื่อให้นักในชุมชนในบริเวณได้ออกกำลังกาย สถานที่คือที่ว่างภายในวัดมัชฌันติการาม กิจกรรม ที่นั่งเล่น พุดคุย เล่นฟุตบอล ข) ภายในบริเวณโรงเรียนวัดมัชฌันติการาม กิจกรรม ลานคอนกรีตใช้เป็นสนามฟุตบอล และพื้นที่ว่างอุปกรณ์เด็กเล่น

ที่ว่างภายในวัดมัชฌันติการาม ถูกใช้เป็นพื้นที่เพื่อให้นักในชุมชนในบริเวณได้ออกกำลังกาย กิจกรรม ที่นั่งเล่น พุดคุย เล่นฟุตบอล สภาพของพื้นที่ เป็นลานขนาดค่อนข้างกว้าง ต่อเนื่องกับที่ว่างของโรงเรียน ถนน และคลอง บรรยากาศมีสภาพร่มรื่น เข้าถึงได้ง่ายจากชุมชน

ชุมชนซอยวัดหลวง (F) เป็นที่ตั้งของชุมชนเมืองหลายชุมชน บางส่วนเป็นชุมชนแออัด ในบริเวณชุมชนแออัดมีที่ว่างเพื่อการนันทนาการ บนตำแหน่งพื้นที่ที่เคยเป็นวัดวัดหลวงมาก่อน ปัจจุบันได้รื้อถอนและกลายเป็น โครงการลานกีฬาที่ได้ร่วมมือกับกรุงเทพมหานคร ใช้เป็นที่ออกกำลังกาย คือ สนามบาสเกตบอล ที่เดินแอโรบิก และ มีอุปกรณ์ให้เด็กเล่น

ที่ว่างภายในวัดหลวง ถูกใช้เป็นพื้นที่ออกกำลังกายในรูปแบบการออกกำลังกายของชุมชนวัดหลวง ออกแบบให้เป็นสนามบาสเกตบอล ที่เดินแอโรบิก และมีอุปกรณ์ให้เด็กเล่น สภาพของพื้นที่ เป็นลานคอนกรีต รั้วทำด้วยตระแกรงเหล็กกรอบ ขนาดเล็ก กะทัดรัด แสงสว่างจากเสาไฟในช่วงค่ำ อยู่ต่อเนื่องกับตลาด ถนน บรรยากาศไม่ร่มรื่น เข้าถึงได้ง่ายจากชุมชน

ปานทิพย์ 1 (G) เป็นชุมชนแออัดเพราะพื้นที่ได้ถูกสร้างเป็นที่พักอาศัย แต่สภาพบ้านเรือนมีบริเวณที่ว่าง กว้างขวาง เรียบร้อยดี วางตามแนวถนนกว้างประมาณ 6 ม. สะอาด สภาพเท้าทางภายในชุมชนค่อนข้างดี แต่ขาดที่ว่างเพื่อการนันทนาการ

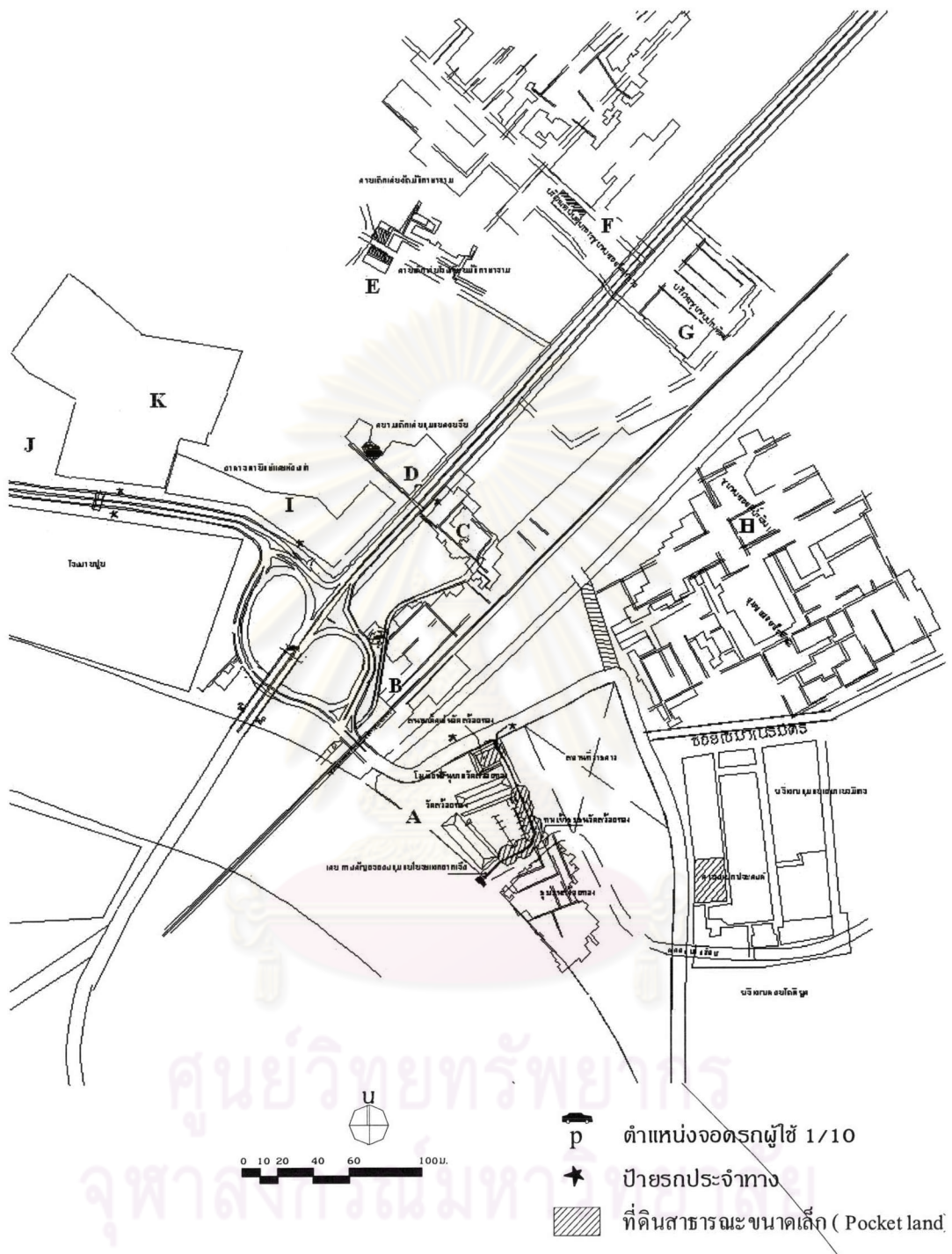
ซอยสีน้ำเงิน 1 และสีน้ำเงิน 2 (H) เป็นชุมชนที่สภาพบ้านเรือนอยู่ในสภาพทรุดโทรม ทางเดินบางแห่งน้ำท่วมขังและมีขยะตกค้าง ไม่มีที่ว่างเพื่อการนันทนาการ

อาคารพาณิชย์ริมถนนทางเข้าริมถนนพิบูลสงคราม และถนนวงศ์สว่าง (I) จัดเป็นเส้นทางที่สำคัญ โดยปัจจุบันมีสภาพเป็นแหล่งนันทนาการ และสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในย่านสะพานพระราม 7 พบว่าในช่วงกลางวัน เส้นทางดังกล่าวใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของกลุ่มนักศึกษา และกลุ่มวัยต่าง ๆ จำนวนพอสมควร เพราะเป็นย่านที่มีการสนองต่อความต้องการ เช่น ร้านอาหาร ร้านอินเทอร์เน็ต อย่างครบครัน โดยเฉพาะช่วงเย็นจนกลางคืนจะมีการใช้บริการจำนวนมาก รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่สำคัญและน่าสนใจ คือ การพักผ่อนหย่อนใจในรูปแบบ Active Activity เช่น ตะกร้อ ที่เล่นของเด็ก และการพักผ่อนหย่อนใจในรูปแบบ Social Activity เช่น การนั่งรับประทานอาหาร และพักผ่อนหย่อนใจ ในร้านอาหารประเภท ผับ และบาร์ เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากดังนั้นเป็นที่ว่างที่สามารถดึงดูดผู้ใช้บริการได้นันทนาการรูปแบบ Active recreation

ชุมชนเขมาเนรมิต (J) เป็นชุมชนที่สภาพบ้านเรือนอยู่ในสภาพทรุดโทรม ทางเดินบางแห่งน้ำท่วมขังและมีขยะตกค้าง ไม่มีพื้นที่ว่าง

พระจอมเกล้าพระนครเหนือ (K) มีสนามกีฬาและพื้นที่นันทนาการอยู่ตามอาคารเรียน ดังนั้นนักศึกษาสามารถใช้ออกกำลังกายได้อย่างพอเพียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพ 9 ตำแหน่งพื้นที่ว่างต่าง ๆ ในละแวกสวนพระราม

3.1.3.2 ภายในรัศมีการให้บริการ 3.2 ก.ม.

3.1.3.2.1. พื้นที่ริมหน้าน้ำสาธากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ตั้งอยู่ถนนประชาราษฎร์สาย 1 ตำบล สวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

3.1.3.3 มากกว่าภายในรัศมี 3.2 ก.ม.

3.1.3.3.1 สวนสาธารณะสาธากลาง (A) ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของสวนพระราม 7 เป็นสวนสาธารณะตั้งอยู่ที่หน้าสาธากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังใหม่) คูภาพที่ 8

3.1.3.3.2. อุทยานเฉลิมกาญจนาภิเษก (B) ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของสวนพระราม 7 เป็นสวนสาธารณะที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาด้านทิศตะวันตก ตำบล บางศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

3.1.3.3.3. สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ (C) ตั้งอยู่ถนนศรีสมาน ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีทางทิศเหนือของสวนพระราม 7

3.1.3.3.4 สวนสาธารณะกระทรวงสาธารณสุข(D) ตั้งอยู่ถนนติวานนท์ ตำบลบางเขน อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี อยู่ทางทิศเหนือของสวนพระราม 7

3.1.8. ระบบทางสัญจรของย่านสะพานพระราม 7

3.1.8.1 ข้อมูลการสัญจรทางบก

โครงการมีการเข้าถึงง่าย และสะดวก สำหรับการสัญจรทางบกนั้น ถนนคิดประชาราษฎร์ - ถนนพิบูลสงคราม ถนนประชาราษฎร์วิ่งรอบสวนก่อนขึ้นสะพานเป็นถนนมีขนาดเล็กแต่โค้งและใช้ความเร็วสูง ส่วนถนนจรลสันนิทวงศ์วิ่งผ่านต่อเนื่องโครงการขึ้นสะพาน ถึงถนนมีขนาดกว้างและการจราจรมีความเร็วสูงเช่นกัน การเข้าถึงโครงการทางบกสามารถเข้าได้ที่ถนนประชาราษฎร์จึงไม่ค่อยมีความสะดวกมากนัก

3.1.8.2 ข้อมูลการสัญจรทางน้ำ

การสัญจรทางน้ำอาจเกิดความสะดวกอย่างมาก แต่ผลของตำแหน่งของสวน และเปลี่ยนการสัญจรทำให้โอกาสประชาชนจากบริเวณมาใช้ไม่มาก ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ชุมชนในละแวกพื้นที่โครงการใช้จราจรทางน้ำและเป็นหลักในการเดินทางไปมา ระหว่างฝั่งธนบุรีและฝั่งนนทบุรีใช้ตรงท่าเรือชุมชนวัดสร้อยทอง ท่าเรือนี้เป็นท่าเรือที่สำคัญที่อยู่ในบริเวณทางทิศใต้ ถึงแม้จะมีท่าเรือข้ามฟากที่ฝั่งนนทบุรีอยู่ ปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งท่าเรือดังกล่าวแล้ว และยังไม่มีการใช้งาน

ในส่วนของการใช้เส้นทางตลอดแนวยาวของแม่น้ำเจ้าพระยาในปัจจุบันจะไม่มีเรือท่องเที่ยวแต่เรือค่วนที่ใช้วิ่งระยะยาว และมีการใช้เป็นจำนวนมาก ปัจจุบันท่าเรือที่ใกล้ที่สุดคือทางทิศตะวันออก คือ ท่าเรือชุมชนวัดสร้อยทอง (ฝั่งนนทบุรี) และและใช้ท่าพระราม 7 (ฝั่งธนบุรี) เป็นหลัก

3.1.8.3 การสำรวจการสัญจรอื่น ๆ

ในส่วนทางเลือกการสัญจรอื่น ๆ ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามบริเวณจุดหน้าสถาบันพระจอมเกล้ายังมีการสัญจรในรูปแบบอื่น เช่น รถตู้วิ่งผ่านหน้าสถาบันพระจอมเกล้าสู่ห้างสรรพสินค้าปากทางลาดพร้าว และรถมอเตอร์ไซค์รับจ้างอยู่ อาจจะมีส่วนช่วยหรือเป็นทางเลือกอย่างหนึ่งแต่สำคัญน้อยเมื่อเทียบกับการสัญจรทางอื่น ๆ

3.1.9..การสำรวจการเดินทางและการเข้าถึงสวนสาธารณะพระราม 7

โดยภาพรวมจากแหล่งที่มาของผู้ใช้บริการ และการเข้าถึงจากชุมชนที่ได้จากแผนที่ ที่ตั้งของสวนมีศักยภาพสนองต่อความต้องการหรือ ความเป็นไปได้ในการให้บริการแก่ชุมชนได้เป็นอย่างดี เพราะล้อมรอบด้วยชุมชนต่าง ๆ จำนวน 9 ชุมชน ซึ่งในการออกแบบสวนสาธารณะแห่งนี้มีแนวทางการเข้าถึงจากแหล่งชุมชน และแหล่งที่มาของผู้ใช้บริการในบริเวณใกล้เคียง ดังนี้คือ

3.1.9.1 ทางบก

สวนสามารถเข้าได้จาก 2 ทาง คือ จากฝั่งธนบุรีถนนถนนวงค์สว่างวิ่งข้ามสะพานทิศใต้สู่ทิศใต้ และจากเทวศรีวังเข้าสู่ถนนถนนพระราชราษฎร์ เข้านนทบุรี ในปัจจุบันมีเส้นทางที่สะดวก เนื่องจากมีพระราชราษฎร์เป็นเส้นทางสัญจรหลัก มีรถเมล์วิ่งผ่านหลายสาย ตำแหน่งป้ายรถเมล์สามารถเดินได้แต่ไกล แต่อย่างไรก็ตามเป็นถนนที่กว้างและเร็ว จึงทำให้

การเข้าสู่สวนสาธารณะด้วยทางรถยนต์ลำบาก โดยเฉพาะการนำรถยนต์ส่วนบุคคลมาใช้จึงมีความลำบากในการหาที่จอด เพราะพื้นที่ถูกจับจองเป็นกิจกรรมออกกำลังกาย ดังนั้นเมื่อเทียบกับการเดินทางมาด้วยการขนส่งมวลชน ทั้งทางบก และทางน้ำลำบากเช่นเดียวกัน

3.1.9.2 ทางน้ำ

เป็นทางเลือก และเป็นทางเลือกที่สะดวกที่สุด เนื่องจากสวนอยู่ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ปัจจุบันเพราะระยะห่างของสวนจนถึงท่าเรือและร่องน้ำทำให้ไม่สามารถสังเกตเห็นได้จากการสัญจรทางแม่น้ำ

3.1.9.3 ทางเท้า

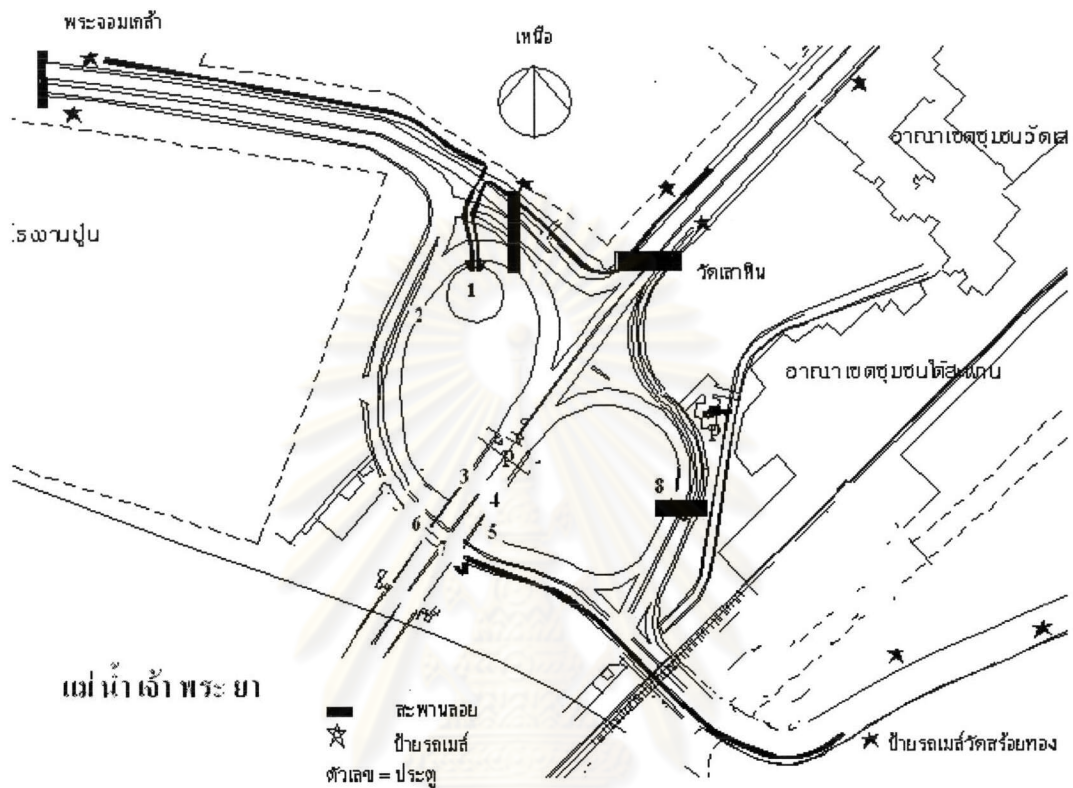
โครงการตั้งอยู่ในพื้นที่ย่านติดกับการใช้ที่ดินประกอบด้วยหลายชุมชน เช่น ชุมชนวัดวัดเสนาหินทิสเหนือ ชุมชนวัดสร้อยทองด้านทิศใต้ กลุ่มอาคารพาณิชย์ในย่าน และโรงเรียนทิสตะวันตก เห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์ทั้ง 3 ด้านและไม่ไกลมาก เนื่องจากในบริเวณสวนพระราม 7 ข้อจำกัดทางด้านขนาด จำนวนช่องทาง และในบริเวณมีการสัญจรของรถยนต์เป็นหลัก สภาพตำแหน่งป้ายรถเมล์ที่ไกล สะพานลอยและต้องข้ามถนนหลายจุด จึงทำให้ความสามารถในการเข้าถึงจากทางเท้าจึงมีความลำบาก กรณีเข้าถึงด้วยรถโดยสารขนส่งมวลชน และรถร่วมบริการ ภาพ 10

ทิสเหนือ เชื่อมต่อกับชุมชนด้วยการออกแบบสะพานลอย สามารถเข้าถึงด้วยป้ายรถที่หน้าสถาบันพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ต่อด้วยระยะในการเดินประมาณ 300 เมตร โดยใช้สะพานลอย 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกหน้าสถาบัน และ ครั้งสองทางทิสเหนือสวน

ทิสตะวันออก สามารถโดยเข้าถึงด้วยป้ายรถหน้าวัดเสนาหินต่อด้วยระยะในการเดินประมาณ 500 เมตร โดยใช้สะพานลอย 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกหน้าวัด และครั้งสองทางทิสเหนือสวน แต่อย่างไรก็ตาม การออกแบบสะพานลอยในตำแหน่งที่ไม่ให้ความสะดวกมาก เพราะห่างจากทิศทางการสัญจร

ทิสใต้ เป็นตำแหน่งที่สวนถูกตัดขาดความต่อเนื่องด้วยถนน แก้ไขด้วยสะพานลอยในตำแหน่งทางขึ้นจากทางเท้ารอบรั้วด้านนอกสวน ประตู 5- 6 และ 7 โดยเข้าถึงด้วยป้ายรถหน้าวัดสร้อยทอง ต่อด้วยระยะในการเดินประมาณ 500 เมตร โดยข้ามถนน 3 ครั้ง

ครั้งแรกหน้าวัด และ ครั้งสองข้ามคลอง และครั้งที่สามตรงทาง
แยก

ผูก
ด้วย
ความดีของคน

รูปภาพ 10 ผังแนวทางการเข้าถึงจากแหล่งชุมชน

3.1.10. ข้อพิจารณาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสวน

3.1.10.1 คุณค่าทางสุนทรียภาพ

รูปแบบประเพณี วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ของบริเวณ นับเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างแรงดลใจแก่ประชาชนในพื้นที่ หากประวัติศาสตร์ที่ล้ำค่าและมีเรื่องราวยาวนานของสะพานพระราม 6-7 จะเป็นสิ่งสร้างไว้ให้เครื่องเตือนใจแก่ชุมชนในย่านให้มีความรัก ภาคภูมิใจ และห่วงแหน และประสบการณ์ใหม่แก่นักท่องเที่ยว โครงการสวนสาธารณะอาจเป็นทางเลือกในการสร้างทรัพยากรที่น่าสนใจแก่โครงการ ด้วยการการคาดการณ์จัดกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ แต่อย่างไรก็ตามสุนทรียภาพทางด้านนี้อาจยังไม่มีในสวน หากแต่แนวทางการจัดพื้นที่ใช้สอยและสัดส่วนลานบริเวณการออกกำลังกาย ฯลฯ อาจจะไม่สัมพันธ์กับกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริง เช่น

สภาพภูมิทัศน์โดยรอบเป็นสวนสาธารณะที่ทำการปรับระดับพื้นที่ ปลูกต้นไม้ตกแต่งสวน มีการทำทางเดินโดยรอบให้มีความสวยงามร่มรื่นเท่านั้น การขาดความต่อเนื่องทางสายตา และการสัญจรเพื่อประชาชนได้เข้ามาใช้เป็นสถานที่พักผ่อนลานริมน้ำ อาจเป็นตัวชี้วัดคุณค่าทางด้านสุนทรียภาพของสวนพระราม 7 ด้วย

3.1.10.1. ศักยภาพทางภูมิทัศน์

เมื่ออยู่ในพื้นที่โครงการ องค์ประกอบโดยรอบโครงการที่ควรพิจารณาในการเกิดแรงจูงใจในการใช้สวนสาธารณะ มีน้อย ถึงจะมีการออกแบบศาลา บ่อน้ำ แต่ก็ยังไม่ช่วยให้สวนมีความโดดเด่น ศักยภาพทางภูมิทัศน์แบ่งเป็น

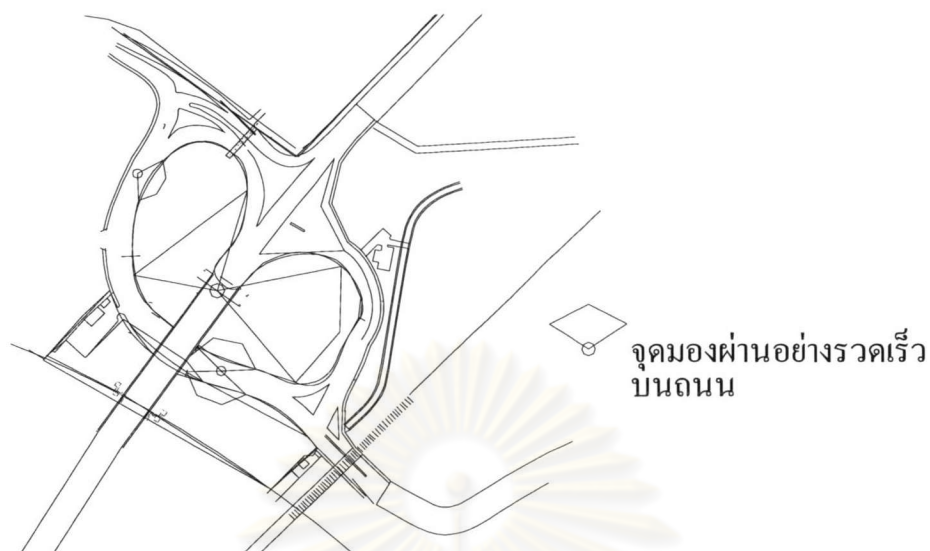
3.1.10.1.1. ลักษณะทางภูมิทัศน์เมื่อมองจากภายในโครงการ

ถนนโดยรอบโครงการ และโครงสร้างสะพานเป็นสิ่งเดียวที่มองเห็นมากที่สุดเมื่ออยู่ภายในสวน ถัดออกไปจากถนนลักษณะที่เห็นเป็นถนนที่มีชุมชนแออัดเป็นฉากหลัง ชุมชนแออัดใต้สะพานพระราม 6 จัดเป็นชุมชนที่มีอยู่ใกล้สวนมากที่สุด ลักษณะที่เห็น เป็นแนวชุมชนมีการใช้ที่ดินหนาแน่นมาก สภาพที่พังกาศัยเป็นบ้านพักอาศัยเล็ก ๆ ชั้น 1-2 ชั้น ใช้โครงสร้างที่ไม่คงทนแข็งแรง อาจเป็นภูมิทัศน์ที่สบายตาน้อยที่สุด

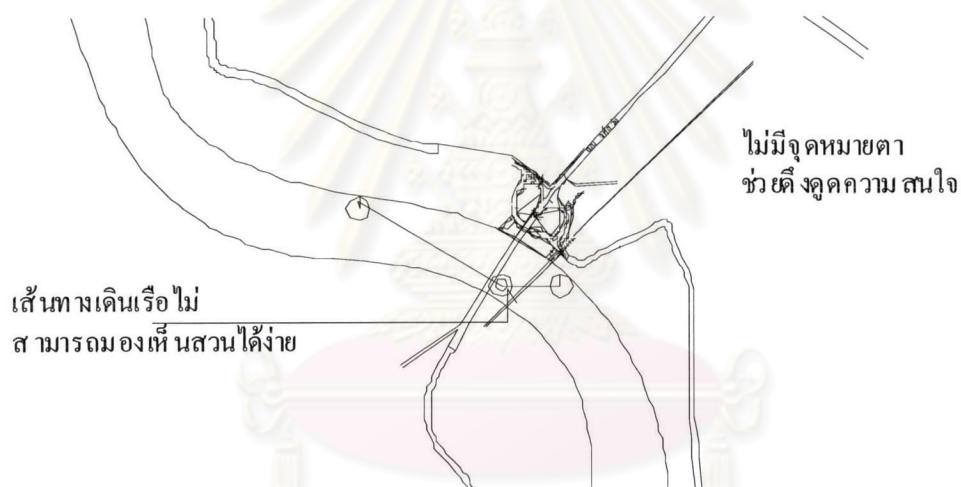
3.1.10.1.2. ลักษณะทางภูมิทัศน์เมื่อมองจากภายนอกโครงการ

มุมมองจากสะพานพระราม 6 สะพานพระราม 7 ในปัจจุบัน มุมมองที่เห็นสวนมาจากสะพานพระราม 7 ผู้ที่ใช้รถเมล์สามารถมองเห็นสวนจากมุมสูงของสะพานได้เพราะรถสูงกว่ารถยนต์ แต่ความเร็วของรถ อาจจะทำให้ความสามารถในการมองเห็นน้อยลง โดยจุดมุ่งหมายและตำแหน่งที่พังกาศัยของผู้ใช้รถอาจจะไม่สัมพันธ์กับการมาใช้สวน ดังนั้นแรงจูงใจน้อย มุมมองจากแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำพระยา ถึงท่าเรือฝั่งธนบุรีมีการใช้งาน แต่ความกว้างของแม่น้ำ และระยะห่างของสวนกับร่องน้ำที่ไหลเดินเรือปัจจุบันใกล้เคียงกัน ทำให้ไม่สามารถมองเห็นสวนได้ดี

ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางน้ำ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพ 11 มุมมองที่มองออกมาจากสะพานพระราม 7 และถนนโดยรอบโครงการ

รูปภาพ 12 แสดงมุมมองทางน้ำของสวนพระราม 7

3.1.10.2 ศักยภาพในการใช้สอย

สิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่มียุทธศาสตร์ในการใช้สอยมากนัก เช่น ศาลาที่ทรุดโทรมเนื่องจากไม่มีการใช้งานและการดูแลที่ดี เป็นต้น การรวบรวม และเก็บขยะมูลฝอย การเก็บขยะมูลฝอยในพื้นที่ใช้คนเก็บขยะ โดยจะใช้คนในละแวกเป็นเจ้าหน้าที่ระบบการดูแลความสะอาดสวนโดยรวมมีการดูแลดีแต่ก็ยังมีจัดการที่ด้อยกว่าสวนอื่น ๆ ¹⁵¹⁶ เพราะจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ แต่อย่างไรการรวบรวมขยะยังคงมีปัญหาในเรื่องบางเรื่อง เช่น

¹⁶ สัมภาษณ์ นาย วิวัฒน์ เวศ อักษร

พบว่าปัจจุบันมีใบไม้ที่ร่วงมาก วิธีการกำจัดขยะ ขยะมูลฝอยส่วนใหญ่จะเป็นขยะที่สามารถเผาไหม้และมีความชื้นไม่มาก เช่น ขวดพลาสติก ถู ผู่ เศษใบไม้ สวนมีความสามารถในการกำจัดเอง ปัจจุบันจึงใช้การเผาในบริเวณสวนสาธารณะ

3.1.10.2.1. ศักยภาพในด้านวิศวกรรม

ลักษณะโครงสร้างหลักทั่วไปยังมีสภาพการใช้งานดีอยู่ แต่ไม่มีระบบไฟฟ้าครอบคลุมทั่ว และมีความชำรุดเสียหายในส่วนของวัสดุประกอบและตกแต่งอุปกรณ์มากที่สุด เช่น แก้ว สานมहु้ พื้นผิวหุ้ สายไฟ สวนนี้มีปัญหาเพราะมีการทำลายโดยกลุ่มมิจฉาชีพ ที่ชอบมาใช้ในเวลากลางวัน¹⁷ ส่วนระบบสุขาภิบาล เช่น ความสะอาดห้องน้ำใช้เก็บของ

3.1.10.3 สภาพแวดล้อม

การจัดสภาพสภาพแวดล้อม เป็นการจัดให้เกิดพื้นที่สีเขียวที่เป็นธรรมชาติจริง ๆ ถึงจะต้องการการอาศัยดูแลต่ำและใช้งบประมาณน้อย ปลูกต้นไม้ให้ร่มเงามากๆ เพื่อมีสภาพแวดล้อมที่รักษาอุณหภูมิในบริเวณนั้น ปัจจุบันสภาพพืชพันธุ์มีการกระจายตัวอยู่ทั่วพื้นที่มาก ส่วนใหญ่ต้นไม้ประเภทขนาดกลาง เช่น ประคู้ สวนปลูกไม้พุ่มเป็นแนวเส้นทาง จึงทำให้สวนพระราม 7 มีการดูแลสูงแทน และอาจเป็นสภาพแวดล้อมเดิม ๆ ที่มาดั้งเดิมมาก

3.1.10.3.1. ข้อมูลและระดับน้ำ

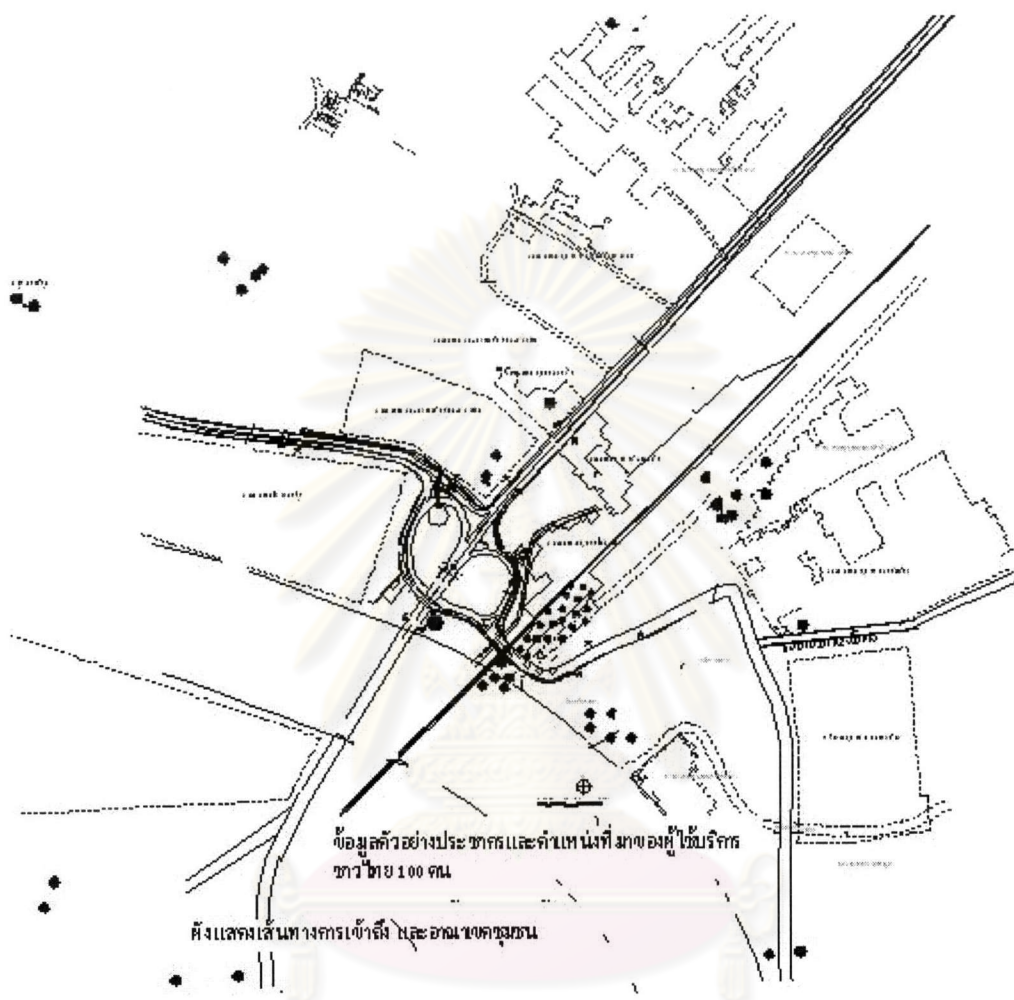
ความถี่ของระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา จะเป็นตัวกำหนดปัจจัย จะส่งผลต่อการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ และในขณะเดียวกันยังเป็นข้อจำกัดและปัญหาในออกแบบสวนด้วย ปัจจุบันก็ยังประสบปัญหาอยู่บ้าง ในช่วงเดือน ระดับน้ำขึ้นน้อยกว่าสันเขื่อน โดยเฉพาะพื้นที่ใช้สอยในบริเวณสวนหย่อม น้ำจะมีน้อย ทำให้สวนไม่สวนงาม

3.1.10.3.2. สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพฯ เป็นแบบร้อนชื้น เช่นเดียวกับพื้นที่ในจังหวัดภาคกลางของประเทศ ภาวะอากาศและปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยเป็นดังนี้ อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.2 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 25.0 องศาเซลเซียส แต่ลม เสียง ผู่และคว้นพียที่สวนพระราม 7 มีด้านชิดติดกับแม่น้ำน้อยทิศใต้ ถึงแม่น้ำเจ้าพระยามีคู้้งน้ำที่กว้าง เป็นพื้นที่โล่งขนาดใหญ่ แต่สวนล้อมรอบไปด้วยถนนทั้ง 3 ด้าน เพราะ

¹⁷ สัมภาษณ์ นาย วิวัฒนเวศ อักษร

การสัญจรหนาแน่นทั้งบนสะพาน และรอบสวน อาจมีผลกระทบต่อความสดชื่นที่หายไป และ
มลภาวะไม่ดี

รูปภาพ 13 การระบุตำแหน่งแหล่งที่มาของผู้ใช้บริการสวนพระราม 7 จากการสัมภาษณ์ ผู้ใช้สวน

3.1.11. การเก็บข้อมูลกิจกรรมและรูปแบบนันทนาการย่านสวนพระราม 7

จากอิทธิพลพื้นที่สวนสาธารณะภายในรัศมีการให้บริการพระราม 7 ใน
ข้อ 3.1.7 ที่อาจมีผลต่อผู้ใช้สอย โอกาสเลือกที่จะเข้าพักผ่อนหย่อนใจภายใต้รัศมีการให้บริการของ
สวนภายในจังหวัดนนทบุรี และเขตกรุงเทพมหานครนั้น วิธีดำเนินการศึกษารูปแบบกิจกรรมนันทนาการ
และกลุ่มตัวอย่างกิจกรรม ในพื้นที่ว่าง และพื้นที่สาธารณะต่าง ๆ ในเขตใกล้เคียง รัศมีการ
ให้บริการสวนพระราม 7 จะทำให้ทราบแนวโน้มในบทบาทและความต้องการกิจกรรม¹⁸ ดังนี้

¹⁸ ภาคผนวก ข ตาราง ข-

3.1.11.1 รูปแบบกิจกรรมนันทนาการ และกลุ่มตัวอย่างกิจกรรมแบบเคลื่อนไหวด้านเนื่อง ตารางที่ 4

กิจกรรมฟุตบอล เป็นกิจกรรมที่คนชอบจัดรองลงมาจากกิจกรรมแอโรบิก มีการกระจายตัวอยู่ในพื้นที่สวนสาธารณะ และที่ว่าง โดยเฉพาะมีกิจกรรมนี้มากในสวนพระราม 7 ทั้งนี้กิจกรรมได้รับความนิยมจากวัยรุ่น ซึ่งไม่ต้องมีการจัดพื้นที่ที่เหมาะสมต่อความปลอดภัย หรือ ความเป็นส่วนตัวมากนัก กิจกรรมฟุตบอลถึงจะมีความนิยมมากในสวนพระราม 7 และได้รับ อิทธิพลจากวัยรุ่น จากการสำรวจ กิจกรรมพบว่า ในสถาบันพระจอมเกล้าจะส่งผล อิทธิพลและบทบาทความต้องการจากนักศึกษาที่มาใช้สวนมาก

กิจกรรมวิ่ง เป็นกิจกรรมที่คนชอบจัดรองลงมาจากกิจกรรมฟุตบอล กิจกรรมนี้เป็นที่ต้องการในระดับปานกลางไม่เหมือนกับกิจกรรม แอโรบิก กิจกรรมวิ่งกระจายตัวอยู่ในสวนสาธารณะพระราม 7 บ้างแต่น้อย โดยเฉพาะได้รับความนิยม มากที่สุด ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี เพราะมีการออกแบบ ลู่วิ่งไว้ให้ใช้ ส่วนสวนพระราม 7 มีกิจกรรมวิ่งบ้างแต่น้อยที่สุด เพราะพื้นที่ในสวนไม่เอื้อต่อการวิ่ง วิเคราะห์ได้ว่า กิจกรรมวิ่งไม่สะดวกมากที่สุดจึงทำให้กิจกรรมนี้ไม่เป็นที่นิยมในสวนสันติชัยปราการ กิจกรรมวิ่งที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ใช้สอยในสวนพระราม 7 จัดอยู่ในการสนองต่อบทบาทและความต้องการของกิจกรรมวิ่งน้อย

กิจกรรมของเด็ก มีการกระจายตัวอยู่ในเขตสวนพระราม 7 น้อย โดยเฉพาะสวนพระราม 7 ก็ไม่ได้รับความนิยมมากที่สุดเช่นเดียวกัน วิเคราะห์ได้ว่า บทบาทและความต้องการที่เกิดจาก อิทธิพลจากเด็กยังไม่ชัดเจนมากนัก เพราะ สวนพระราม 7 หรือพื้นที่อื่นๆ ก็ไม่มีเหมือนกัน

กิจกรรม สเกตบอร์ด ตรีเกอร์ สังกัดว่ากิจกรรมกลุ่มนี้เกิดขึ้นในสวนพระราม 7 เท่านั้น

3.1.11.2 รูปแบบกิจกรรมการใช้ที่ไม่พึงประสงค์ พื้นที่สาธารณะต่าง ๆ ในเขตใกล้เคียง รัศมีการให้บริการสวนพระราม 7

จากตารางที่ 5 กิจกรรมสุราเบียร์ กิจกรรมการจับจองร้านค้า จะมีการกระจายตัวอยู่ในสวนสาธารณะพระราม 7 และ แตกต่างกว่าสวนสาธารณะอื่น ๆ เพราะสวนอื่น ๆ ไม่มีกิจกรรมนี้ ถ้าวิเคราะห์จากสภาพที่ตั้งสวนโดยทั่วไป สวนสาธารณะที่มีพื้นที่ติดกับชุมชน หรือ ไม่มีการควบคุมทางเข้าออกสวนจากชุมชน เช่น สวนสาธารณะพระราม 7 มีพื้นที่ติดกับชุมชนและการควบคุมทางเข้าออกสวนจากชุมชนไม่ดีพอ ทำให้เกิดกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2. การเก็บรวบรวม ข้อมูลทางกายภาพ สวนสาธารณะสันติชัยปราการ

3.2.1. สภาพปัจจุบันของ โครงการสวนสันติชัยปราการ

3.2.1.1 ผังพื้นที่ตั้งโครงการปัจจุบัน

สวนสาธารณะตั้งอยู่ในบริเวณป้อมพระสุเมรุ ถนนพระอาทิตย์ ใกล้ย่านบางลำพู เขตพระนคร

3.2.1.2 อาณาเขตสวน.

ทิศเหนือ ติดคลองบางลำพูและชุมชนข้างวัดสังเวช

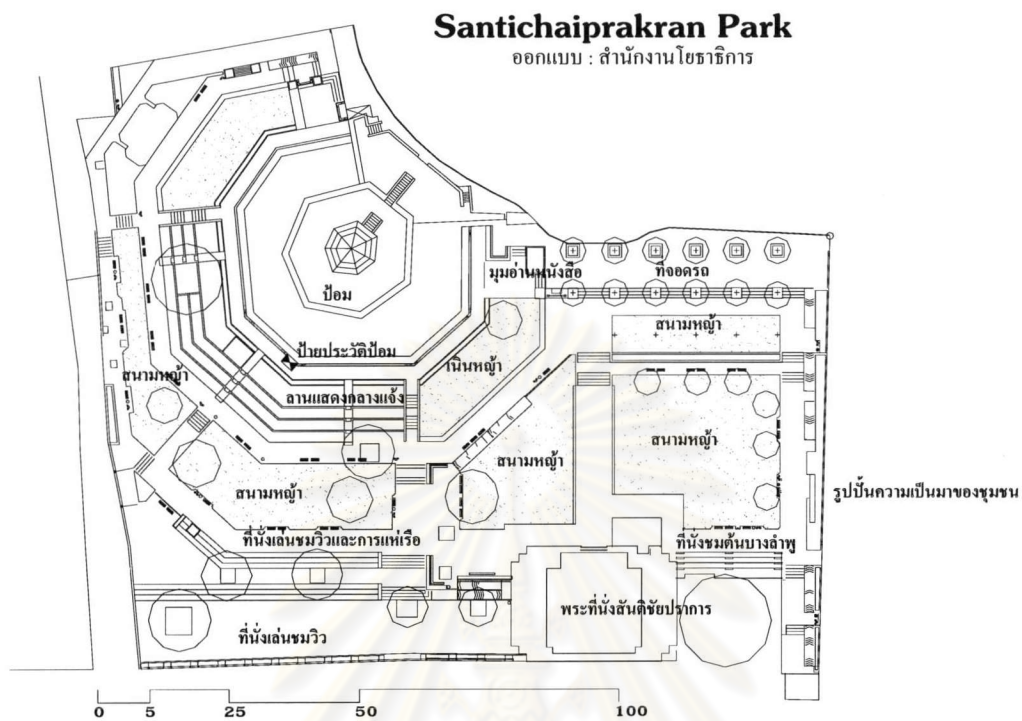
ทิศใต้ ติดถนนถนนพระอาทิตย์ ชุมชนตรอกเขียนนิเวศและ
ชุมชนตรอกไก่อ่แจ้

ทิศตะวันออก ติดถนนพระอาทิตย์ ทางเชื่อมท่าพระอาทิตย์และสะพาน
พระปิ่นเกล้า

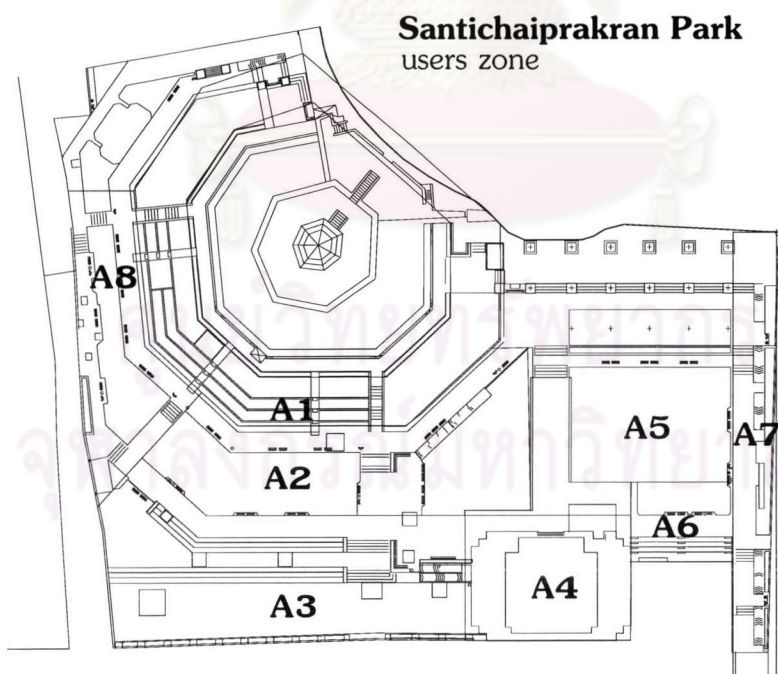
ทิศตะวันตก ติดถนนพระสุเมรุ

3.2.1.3 ขนาด รูปร่าง และ องค์ประกอบของสวนสันติชัยปราการ

พื้นที่โครงการสวนสันติชัยปราการมีรูปร่างค่อนข้างสี่เหลี่ยมผืนผ้า ต่อเนื่องขนานไปกับแม่น้ำเจ้าพระยา มีพื้นที่ขนาดประมาณ 8 ไร่ สวนประกอบด้วยพื้นที่ใช้สอยหลัก 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ป้อมพระสุเมรุ ส่วนที่ 2 พระที่นั่งสันติชัยปราการ และส่วนที่ 3 เป็นส่วนพื้นที่สวนสาธารณะเพื่อพักผ่อนหย่อนใจที่ได้ใกล้ชิดธรรมชาติ สามารถแบ่งได้ด้วยความแตกต่างของสภาพพื้นผิวใช้งาน ตารางที่ 6 ดังนี้

รูปภาพ 14 ผังสวนสันติชัยปราการ

รูปภาพ 15 การแบ่งพื้นที่ใช้สอยตามลักษณะพื้นผิวใช้งาน

ตาราง 5 บริเวณพื้นที่กิจกรรมสามารถแบ่งได้ด้วยความแตกต่างของสภาพพื้นผิวใช้งาน

รหัสพื้นที่ ในผัง	ลักษณะพื้นผิวที่ใช้งานเป็นส่วนใหญ่	ประโยชน์ใช้สอย ¹⁹
A1	พื้นหญ้า	เป็นพื้นที่จัดแสดง โดยสามารถเดินรอบฐานป้อม
A2	พื้นหญ้า	เป็นพื้นที่พักผ่อน ชมป้อม และ ชมการแสดง
A3	ปูพื้นกระเบื้อง	เป็นพื้นที่พักผ่อน ชมวิว และชมพระราชพิธีแห่เรือ
A4	ปูพื้นกระเบื้อง	เป็นตำแหน่งถ่ายรูป พระที่นั่ง และป้อมพระสุเมรุ
A5	ผสมทั้งสองลักษณะ	เป็นตำแหน่งทางเสด็จ พักผ่อน ชมป้อม และชมพระที่นั่ง
A6	ปูกระเบื้อง	เป็นตำแหน่งพักผ่อน และชมคันบังลำพู
A7	ปูกระเบื้อง	เป็นตำแหน่งทางสัญจรเชื่อมเส้นทางทางท่องเที่ยว
A8	ผสมทั้งสองลักษณะ	เป็นตำแหน่งทางเชื่อมชุมชน และทางเข้าห้องสุขา

3.2.2.ความเป็นมาของ

การออกแบบเป็นสวนสาธารณะสันติชัยปราการ จัดสร้างขึ้นเนื่องในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยได้นำตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติมาประดับไว้พร้อมกับการจัดสร้างทำรับเสด็จขึ้นลงเรือพระที่นั่ง เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นที่จัดพระราชพิธีประเพณีต่างๆ และมีการจัดสร้างประติมากรรม วิถีชีวิตบางลำพู ขึ้นเพื่อรำลึกถึงวันเก่าๆ ของชาวบ้านในท้องถิ่นนี้

เนื่องจากคณะกรรมการออกแบบเห็นว่าพื้นที่สวนสันติชัยปราการมีทำเลที่ตั้งดี มีคูลิ่งน้ำที่มีมุมมองที่สามารถเห็นกระบวนพยุหยาตราขลมารคได้อย่างชัดเจนและยังสามารถรองรับประชาชนและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้มาก และยังเป็นโอกาสที่ดีที่จะทำการปรับปรุงบริเวณป้อมพระสุเมรุและเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงด้วยการสร้างทางเดินเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยาจากครัววังหน้าที่เป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมายังบริเวณโครงการ รวมทั้งการสร้างพระที่นั่งสันติชัยปราการประดับตราสัญลักษณ์พระราชพิธีไว้เพื่อประกอบพิธีตามวาระต่างๆ ด้วย

¹⁹ ออกแบบผังบริเวณสำนักผังเมือง

3.2.1.4 ข้อจำกัดในการพัฒนาบริเวณพื้นที่สวนสันติชัยปราการ

ป้อมพระสุเมรุในอดีตก็เคยเป็นเช่นเดียวกัน แผนการอนุรักษ์การพัฒนาแนวกำแพงจึงถือเป็นเรื่องสำคัญ กรมศิลปากรได้ประกาศให้ป้อมต่างๆ รวมทั้งป้อมสุเมรุเป็นโบราณสถานขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พื้นที่โดยรอบป้อมและตัวป้อมมีส่วนสำคัญมากต่อการออกแบบสวนสันติชัยปราการ เนื่องจากในอดีต พื้นที่โดยรอบป้อมต่างๆ ที่ยังมีเหลืออยู่ในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์เกือบทั้งหมดถูกถูกรุกเป็นที่อยู่อาศัยและค้าขายไปชิดตัวป้อมจนไม่มีทางเข้าที่ชัดเจน ตัวป้อมมักถูกล้อมบดบังจนเกือบมองไม่เห็น ทำให้ความสำคัญทางประวัติศาสตร์หมดลง

3.2.1.5 การออกแบบสวนสันติชัยปราการ

การพัฒนาพื้นที่และการออกแบบสวนสันติชัยปราการถูกกำหนดแนวทางให้เป็นไปตามแนวทางการอนุรักษ์ป้อม การปรับปรุงพื้นที่รอบป้อมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร การใช้พื้นที่รอบป้อมตลอดจนการออกแบบภูมิทัศน์จึงต้องสอดคล้องกับการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและกิจกรรม โดยรอบด้วย จะต้องหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่จะทำให้เกิดการสะท้อนและการสัณยจรที่พลุกพล่าน และความหนาแน่น

มีการควบคุมความสูงและความหนาแน่นของอาคารในบริเวณโดยรอบมิให้อาคารสูงและหนาแน่นเกินไป จัดให้มีที่โล่งมากและปลูกต้นไม้ใหญ่ให้มีความร่มรื่นตามสภาพธรรมชาติมากขึ้น และให้มีการดูแลสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด การดูแลรักษาจะต้องสะดวกง่ายและประหยัด และให้มีการสร้างมาตรการจูงใจให้ผู้ที่อยู่อาศัยรอบบริเวณป้อมให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและได้ใช้ประโยชน์จากพื้นที่เหล่านั้น

3.2.2 พัฒนาการการใช้พื้นที่ และสัญลักษณ์ย่านบางลำพู

ชุมชนบางลำพูตั้งอยู่ในเขตดุสิต มีวิวัฒนาการยาวนานมาตั้งแต่อดีต เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ แต่เดิมย่านบางลำพู เคยมีต้นไม้พื้นเมือง เช่น ต้นไทร และ ลำพูขึ้นหนาตา มีหิ้งห้อยมากในยามค่ำคืน ย่านบางลำพูยังเป็นที่ตั้งแนวกำแพงเมืองและป้อมพระสุเมรุ ปัจจุบันย่านบางลำพูมีความเจริญหนาแน่นประกอบที่ด้วยชุมชนจ๊กพงค์ ชุมชนวัดสังเวช และชุมชนตรอกเขียนนิवास ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นชาวชุมชนเก่าที่รวมตัวกันมานาน มีความสัมพันธ์และยังมีกิจกรรมร่วมกันตามประเพณีแบบไทยทั่วไป เช่น การทำบุญที่วัด นอกจากนี้ ย่านนี้ยังเป็นที่อยู่

อาศัยของกลุ่มเชื้อสายอิสลาม คือชุมชนจักรพงษ์ ปัจจุบันยังมีการประกอบพิธีการทางศาสนาที่สำคัญ ย่านบางลำพูและพื้นที่โดยรอบมีสถานที่ที่น่าสนใจอีก ได้แก่

ถนนพระอาทิตย์และตรอกข้าวสาร ซึ่งเป็นถนนที่มีประวัติศาสตร์เคียงคู่กับย่านบางลำพู เป็นย่านที่มีกิจกรรมหลากหลาย เป็นแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและชาวต่างประเทศ นอกจากนี้ มีถนนชอยชนะสงครามเป็นถนนสายสำคัญเชื่อมต่อระหว่างถนนราชดำเนินกับสวนสันติชัยปราการ จัดเป็นย่านนันทนาการที่ได้รับความนิยมมาก และกลายเป็นถนนคนเดินที่มีความหนาแน่นมากที่สุดแห่งหนึ่งในเกาะรัตนโกสินทร์ กิจกรรมสำคัญบนถนนสายวัฒนธรรมแห่งนี้คือ งานประเพณี งานอาหารอร่อยที่ถนนพระอาทิตย์ งานรื่นเริง และงานประเพณีสงกรานต์ รวมทั้งงานวันวาเลนไทน์ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญและส่งเสริมให้มีการพัฒนาให้มีสภาพแวดล้อมที่สวยงามขึ้น

วัดบวรวิจิตรนิเวศวิหาร เป็นสถาปัตยกรรมประเภทศาสนสถานในบริเวณย่านบางลำพู ถูกจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญทางศาสนา เป็นบริเวณที่สัมพันธ์กับชุมชนต่างๆ เช่น ชุมชนตรอกเขียนนิवास ชุมชนวัดสังเวชวิศยาราม ชุมชนวัดสามพระยา ชุมชนข้างวัดบวร เป็นสถานที่ที่น่าสนใจที่มีความต่อเนื่องกับถนนพระอาทิตย์ ถนนข้าวสารและสวนสันติชัยปราการมากที่สุด

วัดชนะสงครามเป็นสถาปัตยกรรมศาสนสถานในบริเวณ ย่านถนนข้าวสาร ปัจจุบันอยู่ติดกับถนนมีการใช้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางเท้าที่น่าสนใจ ที่ต่อเนื่องถึงแม่น้ำเจ้าพระยาที่ต่อเนื่องถึงสวนสันติชัยปราการ

มัสยิดจักรพงษ์ สถาปัตยกรรมศาสนสถานในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ ส่วนในบริเวณรอบนอกย่านบางลำพูยังมีสถานที่ที่สัมพันธ์อีก ได้แก่

สถานีรถไฟบางกอกน้อย (สถานีรถไฟธนบุรี) ปฐมฤกษ์แห่งกิจการรถไฟไทย คือ การก่อสร้างทางรถไฟหลวงสายแรก (กรุงเทพ-นครราชสีมา) เมื่อ พ.ศ. 2434 หลังจากนั้น 8 ปี ทางรถไฟสร้างขึ้น โดยเริ่มจากสถานีรถไฟบางกอกน้อยไปสุดปลายทางที่เพชรบุรีดำเนินการแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2446 ต่อมาในปี พ.ศ. 2464ทางรถไฟสายนี้สามารถเชื่อมต่อกับทางรถไฟสายมาเลเซีย เมื่อคราวสงครามโลกครั้งที่ 2 สถานีรถไฟแห่งนี้ถูกทำลายเสียหาย อาคารที่เห็นในปัจจุบันสร้างขึ้นใหม่เมื่อ พ.ศ. 2493 (ศูนย์บริการวิชาการจุฬา: มปป.)

สะพานพระราม 8 เพื่อการชดเชยการขยายตัวสะพานพระปิ่นเกล้า พร้อมกันนี้เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล จึงเกิดโครงการสร้างสะพานพระราม 8 เชื่อมฝั่งพระนคร ณ ถนนท่าเกษมกับฝั่งธนบุรี ณ บริเวณโรงงานสุราบางยี่ขันเพื่อสนองต่อแผนปรับปรุงภูมิทัศน์ริมแม่น้ำเจ้าพระยา โดยโครงการได้ดำเนินการไปแล้วบางส่วนการออกแบบพื้นที่สวนสาธารณะพระราม 8 และเป็นโครงการในลักษณะเดียวกันหลายโครงการ คือ สวนสันติชัยปราการ และการปรับปรุงพื้นที่สถานีรถไฟบางกอกน้อย

สะพานพระปิ่นเกล้าเป็นสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาแห่งที่ 5 เปิดใช้เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2516 การเชื่อมต่อเกาะรัตนโกสินทร์และฝั่งธนบุรี จึงเป็นทางสัญจรที่สำคัญและการจราจรคับคั่งมากที่สุด

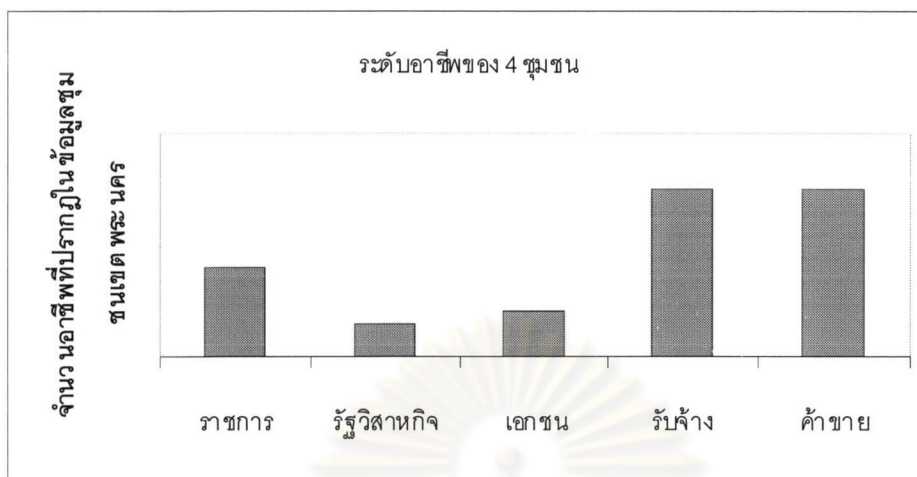
3.2.3 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

3.2.3.1 ชุมชนโดยรอบในรัศมีบริการประมาณ 800 เมตร

เขตชุมชนที่ใกล้เคียงที่สามารถเข้าใช้สวนสาธารณะได้โดยสันที่สุด จากการเดิน ขานพาหนะ ชุมชนดังกล่าวมีกายภาพรูปแบบพื้นที่ว่างและพื้นที่อาศัย จำนวนประชากร และ อาชีพ ตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 6 ข้อมูลด้านประชากรที่สามารถเข้าใช้สวนสาธารณะสันติชัยปราการ สำนักเขตพระนคร ปี 2545-2546.

	กายภาพ	จำนวนประชากร		การประกอบอาชีพ			
		รวม	ครอบครัว	รับจ้าง, ค้าขาย	เอกชน	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ
ชุมชนตรอกเขียนนิवास – ตรอกไก่แจ้	แออัด	1200	120	มากที่สุด	น้อยที่สุด	ไม่มี	รองลงมา
ชุมชนมัธยมจักรพงษ์	แออัด	755	760	มากที่สุด	ไม่มี	น้อยที่สุด	ไม่มี
ชุมชนวัดสามพระยา	แออัด	120	559	มากที่สุด	รองลงมา	น้อยที่สุด	ไม่มี
ชุมชนวัดสังเวชวิทยาราม	แออัด	1676	300	รองลงมา	ไม่มี	มากที่สุด	ไม่มี

รูปภาพ 16 จากการสำรวจเชิงเอกสารเป้าหมายประชากรที่มา คาดว่าระดับประชากรที่จะมาเข้าใช้ บริการ (ส่วนใหญ่ คือ ระดับอาชีพรับจ้างและค้าขายมากที่สุด ระดับอาชีพน้อยที่สุดคือ รัฐวิสาหกิจ จากตารางด้านบน)

3.2.3.2 ชาวกรุงเทพและปริมณฑลบริเวณนอกเหนือรัศมีบริการ 1 กิโลเมตร

3.2.3.2.1. ฟังชนบุรี ภายในพื้นที่รัศมีบริการ 1 กิโลเมตรรวมไปถึง ฟังชนบุรี

พื้นที่ฟังชนบุรีส่วนใหญ่ชุมชนที่สามารถเดินเข้ามายังพื้นที่โครงการได้ อย่างไรก็ตาม ระยะทางอาจเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการเดินทางมาสวนสันติชัยปราการบ้าง ปัจจุบันมีการเชื่อมด้วยทางสัญจรที่หลากหลาย เช่น ทางเรือ ข้ามฝาก สะพานพระปิ่นเกล้า พระราม 8 ฟังชนบุรีส่วนสันติชัยปราการน่าจะได้รับประโยชน์ได้สมควร แต่อย่างไรก็ตามชุมชนเหล่านี้ยังได้รับผลกระทบโครงการสวนพระราม 8 ทางด้านฟังชนบุรีนั้นการใช้ที่ดินโดยรวมเป็นเรื่องของการพักอาศัย ยังมีการใช้ที่ดินอื่น ๆ แทรกอยู่ประปราย

3.2.3.2.2. ฟังพระนคร ภายในพื้นที่รัศมีบริการ 1 กิโลเมตรรวมไปถึงฟังชนบุรี

พื้นที่ฟังพระนครส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่มีพื้นที่มีสถานที่สาธารณะหรือโครงการที่วางนันทนาการ และเป็นชุมชนที่สามารถเดินเข้ามายังพื้นที่โครงการได้ อย่างไรก็ตาม ความกว้างถนนและระยะทางอาจเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการ

เดินทางมาสวนสันติบั๋ง แต่ชุมชนเหล่านี้ยังสามารถได้ใช้โครงการสวนพระราม 8 สวนรมณีนาถ สราญรมย์ สนามหลวง เช่นเดียวกับสวนสันติชัยปราการ

3.2.2.3 ชาวกรุงเทพมหานครบริเวณนอกระศมีบริการ 1 กิโลเมตร .

ในส่วนของการก่อสร้างสวนสันติชัยปราการ โครงการอาจให้ ความสะดวกและสามารถเข้าถึงได้สะดวกของชาวกรุงเทพมหานครและปริมณฑล แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยแนวเส้นทางเป็นเส้นทางทางรอบในเมือง และใช้เส้นทางที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ที่สำคัญของเมือง ผู้ที่อยู่ห่างออกไปบริเวณนอกระศมีบริการ 1 น่าจะมา เมื่อเทียบกับการเดินทางมาใช้ของคนใน ระยะ 1 กิโลเมตร สังเกตว่าก็ไม่นิยมมาใช้เช่นกัน

3.2.2.4 กลุ่มนักท่องเที่ยว

การก่อสร้างสวนสันติชัยปราการและโครงการต่อเนื่องต่างๆ เช่น การสัญจรทางบก ทางน้ำ โครงการสวนพระราม 8 ทำให้พื้นที่โครงการ เป็นพื้นที่สาม ผู้ที่อยู่ห่าง ออกน่าจะมาใช้มาก สังเกตนักท่องเที่ยวนิยมมาใช้มาก เพราะเป็นสถานที่ที่มีกิจกรรมพิเศษ สำหรับ โครงการนี้ ปฏิเสธไม่ได้ว่ามีทำเลพื้นฐานเอื้อต่อการใช้งานโดยบุคคลที่อยู่ออกไปจากการเดินทางที่ สะดวก มีทรัพยากรที่เป็นจุดดึงดูดความสนใจ รูปทรงสวนและป้อม โดดเด่นมากกว่าเมื่อเปรียบกับ สวนพระราม 8 กิจกรรมเชิงนันทนาการที่ราชการจัดหมุนเวียนชดเชยทั้งปี หรือเทศกาลสำคัญ ต่างๆ มีมาก แม่น้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญมีส่วนช่วยในการสร้างจุดสนใจนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะ พื้นที่โครงการนี้จัดอยู่ในหมวดเส้นทางการท่องเที่ยว ด้วย

โครงการท่องเที่ยวในบริเวณในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ใน ปัจจุบันจากหลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากรุงเทพมหานคร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ มีความสำคัญมาก รวมทั้งเป็นส่วนที่สร้างรายได้มากเป็นอันดับ 1 ดังนั้นเพื่อหาการคาดการณ์และ การวางแผนสวนสาธารณะ และถือว่าเป็นตำแหน่งที่ส่งเสริม ดึงดูด และสวนสันติชัยปราการอยู่ ใกล้แหล่งท่องเที่ยวหลักที่มีความสำคัญมากที่สุดของกรุงเทพ คือ สถานที่ท่องเที่ยวบนพื้นที่ ว่างสาธารณะและถนน สถาบันและอาคารสาธารณะ การท่องเที่ยวทางน้ำที่อยู่ในสวนสามารถ มองเห็นได้ และได้รับอิทธิพลการท่องเที่ยวแบบ Long stay

ถนนข้าวสาร ซอยบุตรี และซอยชนะสงคราม จัดเป็นเส้นทางที่ สำคัญ นอกจากจะใช้เป็นทางสัญจรของยานพาหนะยังช่วยทำให้สวนสาธารณะสันติชัยปราการ ประสานไปกับโครงสร้างของเมือง โดยปัจจุบันมีสภาพเป็นแหล่งนันทนาการ และสถานที่

ท่องเที่ยวที่สำคัญในย่านบางลำพูพบว่าในช่วงกลางวัน เส้นทางดังกล่าวใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวต่างประเทศจำนวนมาก เพราะเป็นย่านที่มีการสนองต่อความต้องการด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พักอาศัย นวดแผนไทย ร้านอาหาร ร้านอินเทอร์เน็ต จุดประชาสัมพันธ์อย่างครบครัน โดยเฉพาะช่วงเย็นจนกลางคืนทำการปิดถนนให้คนเดิน นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมาใช้บริการจำนวนมาก

รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่สำคัญและน่าสนใจ คือ การพักผ่อนหย่อนใจแบบ ผ่อนคลาย เช่น ถนนคนเดิน ถนนแฟชั่น การจับจ่ายสิ่งของที่ระลึก การนวด และการพักผ่อนหย่อนใจในรูปแบบกิจกรรมสังคม (Social Activity) เช่นการนั่งรับประทานอาหาร และพักผ่อนหย่อนใจในร้านอาหารประเภทผับและบาร์เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมาก

ดังนั้น เป็นที่ว่างที่สามารถดึงดูดผู้ใช้บริการได้นันทนาการรูปแบบ Passive Recreation และ Social Recreation แต่ในขณะเดียวกันยังส่งเสริมมีการหลั่งไหลของประชาชนและนักท่องเที่ยวมาใช้บริการสวนสาธารณะ

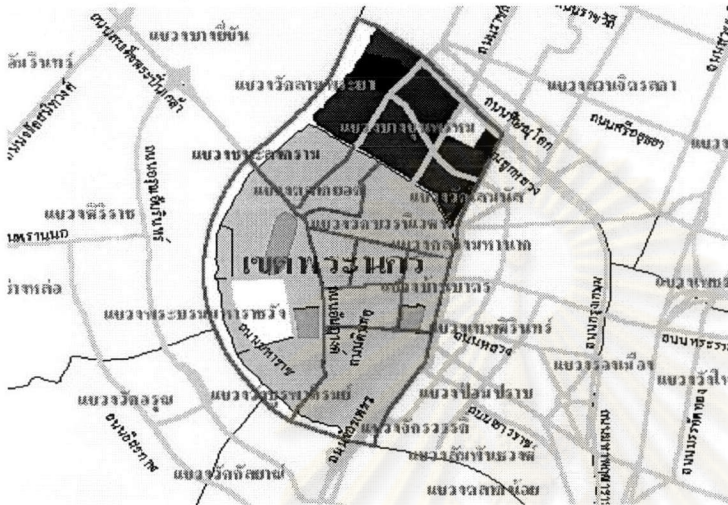
3.2.4 การใช้ที่ดินโดยรอบโครงการสวนสาธารณะสันติชัยปราการ

การใช้ที่ดินโดยรอบในปัจจุบันและแนวโน้มการใช้ที่ดินในอนาคตของพื้นที่โครงการของสวนสันติชัยปราการ พื้นที่ แวดล้อมด้วยชุมชน 2 ด้าน ได้แก่ทิศเหนือ ชุมชนวัดสังเวช โดยมีคลองบางลำพูขนาดแคบๆ คั่นระหว่างพื้นที่ที่โครงการกับชุมชน ชุมชนตรอกไก่แจ้-เขียนนิवास โดยมีถนนพระสุเมรุคั่นพื้นที่โครงการกับชุมชน ทิศใต้ติดที่ดินเอกชนตามผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร กฎกระทรวงฉบับที่ 414 (พ.ศ. 2542)

สวนสันติชัยปราการ ชุมชนยานบางลำพู ถนนพระอาทิตย์ และพื้นที่ข้างเคียงมีการใช้พื้นที่ประเภท 11 คือ ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย²⁰ รูปแบบที่พักอาศัยของชุมชนจะเป็นบ้านพักอาศัยขนาดเล็กมีความสูงเฉลี่ย 1-2 ชั้น ใน

²⁰ รหัสพื้นที่ 11.5 รายละเอียดพื้นที่เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ครอบคลุมถึง ผังธนบุรี ด้านเหนือ จดคลองคูเมืองเดิมฝั่งทิศใต้ ส่วนด้านตะวันออก จดคลองคูเมืองเดิม ฝั่งตะวันตก ด้านใต้ - ด้านตะวันตก จดถนนมหาธาตุ ฟากตะวันออก ถนนท้ายวังฟากเหนือ แม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก ถนนพระจันทร์ ฟากเหนือ ถนนหน้าพระลานฟากใต้ ถนนมหาธาตุ ฟากตะวันออก สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจดถนนพระอาทิตย์ ฟากตะวันออก และ รหัสพื้นที่ 11.7 รายละเอียดพื้นที่ ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ผังพระนคร ด้านเหนือ จดถนนพระจันทร์ ฟากใต้ ด้าน

ปัจจุบันจะมีที่พักอาศัยประเภท อพาร์ทเมนต์ กระจายอยู่บ้าง มีชุมชนวัดสังเวศ ที่อยู่ใกล้มากที่สุด สามารถใช้สวนเป็นทางสัญจรเข้าออกของชุมชน ดังนั้นประชากรและการใช้ประโยชน์เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของกลุ่มเหล่านี้ แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพื้นที่บริเวณโดยรอบระบุที่ตั้งโครงการถูกระบุให้เป็นพื้นที่ดังกล่าว ในอนาคตการใช้ที่ดินก็ยังคงเหมือนเดิม

รูปภาพ 17 แผนที่การใช้ที่ดินเขตดุสิต (สวนสันติชัยปราการ) (มาตราส่วนไม่ได้กำหนด)

3.2.4.1.กายภาพชุมชน โดยรอบสวน

ตรอกเขียนนิवास – ตรอกไก่อ๊ะ โดยทั่วไปมีสภาพหนาแน่นไม่มาก ซึ่งสภาพอาคารบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นสัดส่วนวางเรียงหันหน้าบ้าน และเปิดประตูทางเข้าตามแนวทางเท้า เพราะทางเท้าขนาดใหญ่ไม่อึดอัดสะอาด ระเบียบเรียบร้อยสงบ ดูเป็นส่วนตัว มีการใช้ทางเท้าเป็นส่วนหนึ่งของหน้าบ้าน ดังนั้น ทางเท้าจึงถูกใช้งานในรูปแบบการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น นั่งเล่น สนทนาบริเวณมุมจุดแยกและตามแนวทางเดินด้วยการจัดม้าหิน มุมต้นไม้ภายในชุมชน

ศูนย์วิทยุทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

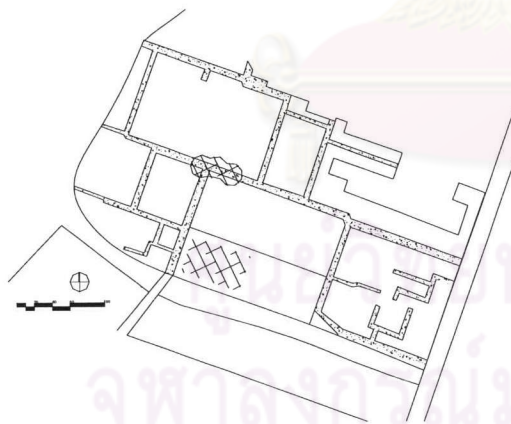
ตะวันออก จดถนนมหาราช ฟากตะวันตก ด้านใต้ จดถนนหน้าพระลานฟากเหนือด้านตะวันตก จดแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก)

รูปภาพ 18 ตำแหน่งพื้นที่นันทนาการชุมชนตรอกไก่แจ้

มัสยิดจักรพงษ์ แออัดและอยู่อาศัยกันอย่างหนาแน่น ส่วนใหญ่เป็นห้องเช่ามีที่ว่างภายในโรงเรียนศาสนาอิสลาม และภายในบริเวณมัสยิดจักรพงษ์เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้สูงอายุ ภายในชุมชนทางเท้าแคบไม่เอื้อให้นันทนาการได้

ข้างวัดสามพระยา โดยทั่วไปสภาพหนาแน่นไม่มาก ทางเท้ามีขนาดกว้างและมีสภาพดีมาก สะอาด มีการเล่นที่บริเวณถนนพยับในเทศกาลสงกรานต์

รูปภาพ 19 พื้นที่นันทนาการข้างวัดสังเวชวิทยาราม

ข้างวัดสังเวชวิทยาราม ปลูกสร้างเป็นอาคารพาณิชย์เป็นส่วนใหญ่และบ้านไม้สองชั้น ไม่มีที่ว่างใช้งานในรูปแบบการพักผ่อนหย่อนใจ เพราะถนนและทางเดินเท้าคับแคบ และค่อนข้างสกปรก ส่วนพื้นที่ว่างที่มีรูปแบบนันทนาการอื่นๆ ในบริเวณชุมชนมีจำนวนน้อย พบว่าชุมชนที่สามารถใช้ทางเท้าเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของคนในชุมชน เช่น

นั่งเล่น สนทนา มีเฉพาะในตรอกเขียนนิवास – ตรอกไก่แจ้ ส่วนในชุมชนอื่นๆ มีลักษณะแออัด ทางเท้าแคบสกปรก เป็นที่ว่างที่ไม่สามารถดึงดูดผู้ใช้บริการได้นั้นนันทนาการ แต่ในขณะเดียวกันยังทำให้ประชาชนต้องการพื้นที่ว่าง เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ อีกด้วย

3.2.4.2 การใช้ที่ดินศาสนสถาน

ที่ว่างภายในบริเวณมัสยิดจักรพงษ์ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้สูงอายุ และลานเด็กเล่น จากสภาพของชุมชนที่ทางเท้าแคบ การสัญจรต้องเดินเท่านั้น บริเวณลานหน้ามัสยิดถูกใช้เป็นที่เฉพาะเพื่อการนันทนาการเท่านั้น พบกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ คือ เป็นที่พบปะ สังสรรค์ นั่งเล่น พุดคุยของคนในชุมชน เช่น มีผู้สูงอายุนั่งเล่น และในรูปแบบการออกกำลังกาย คือ จักรยาน สเตด และพื้นที่วิ่งเล่น โดยรอบๆ ของเด็กในชุมชน สภาพของพื้นที่ เป็นลานคอนกรีตขนาดกว้างขวางมีรั้ว เป็นศูนย์กลางที่สามารถเชื่อมทางเข้าบ้าน ทางเข้ามัสยิด ทางเดิน และป้ายรถเมล์ บรรยากาศมีสภาพไม่พวยหยาตราชลดมารค เข้าถึงได้ง่ายจากชุมชน

ข้างวัดสามพระยา ไม่มีที่ว่างเหลือพอเพื่อการนันทนาการ

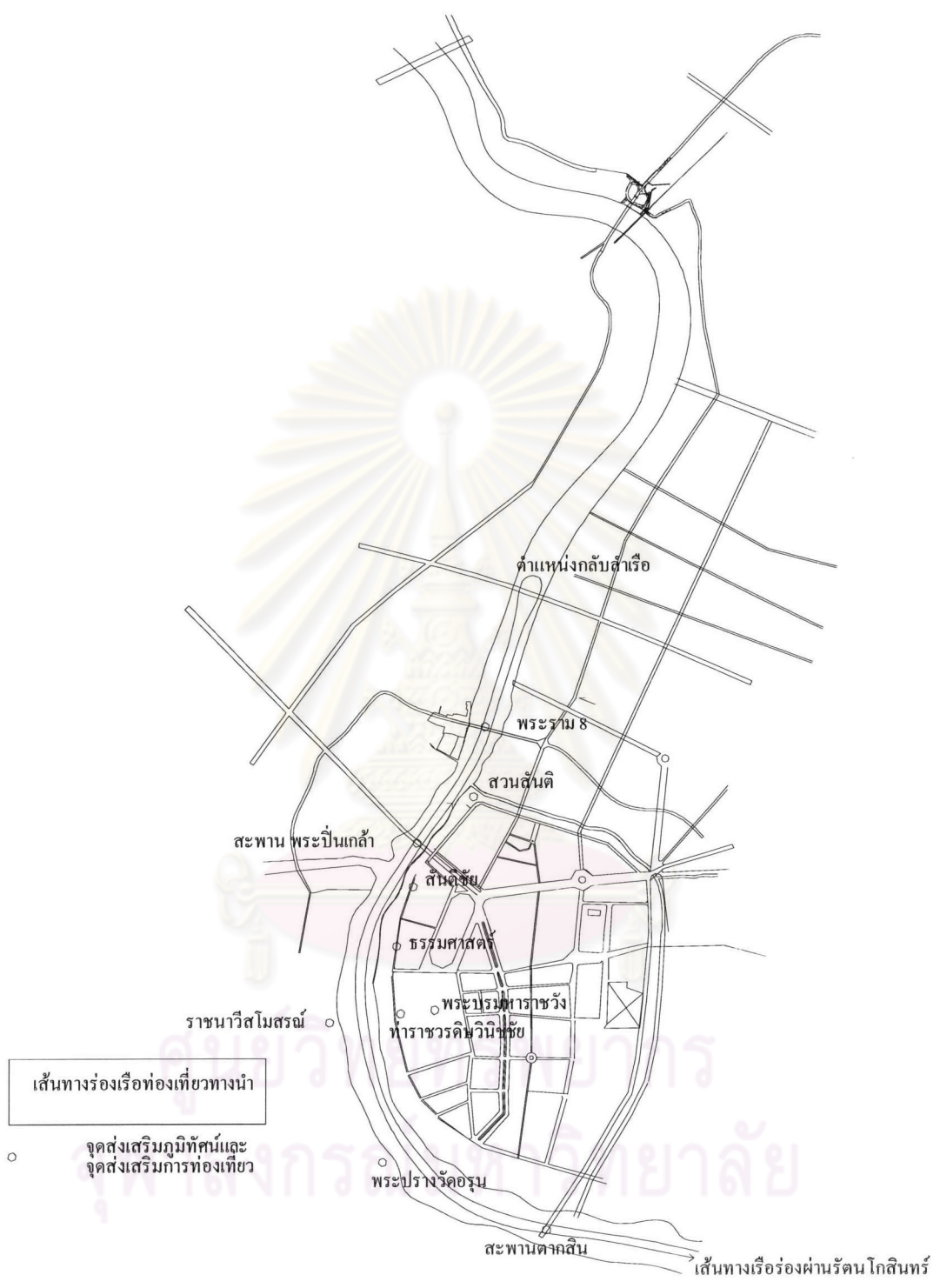
วัดสังเวชวิศยาราม ไม่มีลานที่ว่างเพื่อการนันทนาการ แต่ภายในโรงเรียนวัดสังเวช พบการใช้สอยเฉพาะนักเรียน เพราะเป็นสถานที่ราชการประชาชนทั่วไป และคนในชุมชนไม่มีกิจห้ามเข้า

วัดชนะสงคราม เปิดเป็นทางเชื่อมระหว่างถนนสามเสน ถนนข้าวสารกับซอยชนะสงคราม และถนนพระอาทิตย์ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจทั้งพักผ่อนคลายและแบบสังคม สภาพของพื้นที่ส่วนมากเป็นทางเท้า และลานจอดรถคาดด้วยคอนกรีต แต่มีบรรยากาศที่พวยหยาตราชลดมารคด้วยต้นไม้ยืนต้น กว้าง สะอาด เรียบร้อยไม่ซับซ้อน

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพ 20 ตำแหน่งชุมชน และตำแหน่งย่านที่พักของนักท่องเที่ยว

รูปภาพ 21 เส้นทางร่องเรือท่องเที่ยวทางน้ำ

3.2.5.อิทธิพลสวนสาธารณะภายในรัศมีบริการของสวนสันติชัยปราการ.

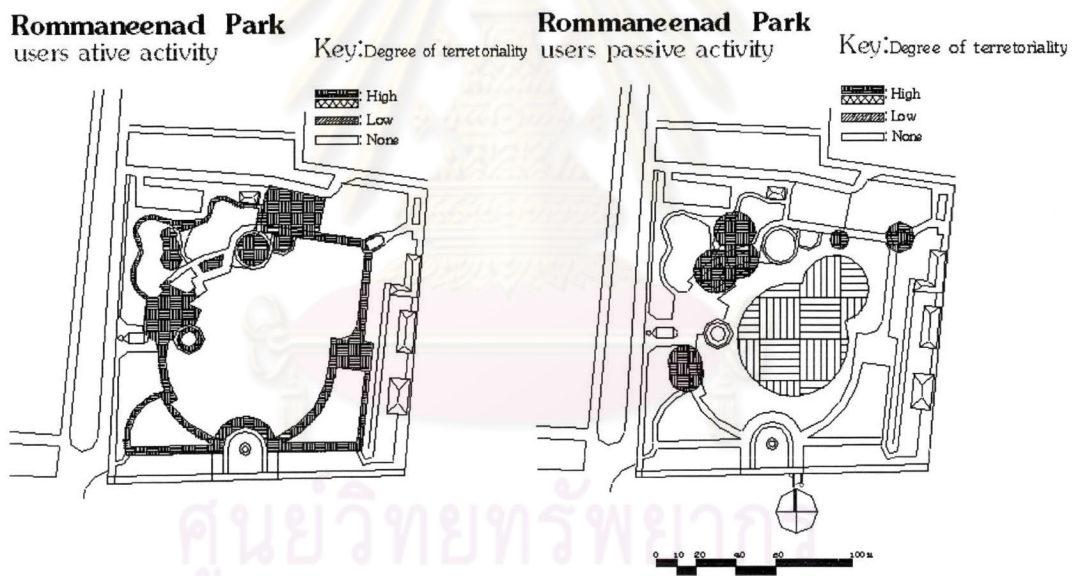
รัศมีการให้บริการของสวน มักเป็นไปตามการแปรผันของที่ตั้งสวนแห่งนั้นๆ และเพื่อเข้าใจการใช้งาน จึงนำผลศึกษาการใช้จริงของพื้นที่ สวนสาธารณะในละแวกที่ใกล้เคียงกับสวนสันติชัยปราการ ของกองผังเมือง ซึ่งสรุปผล และเสนอแนะ ไว้ก่อนหน้านี้แล้ว โดยวิเคราะห์เกี่ยวกับการสำรวจการใช้จริงด้วยผู้ทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งสวนในละแวกที่ใกล้เคียงกับสวนสันติชัยปราการ ประกอบด้วย

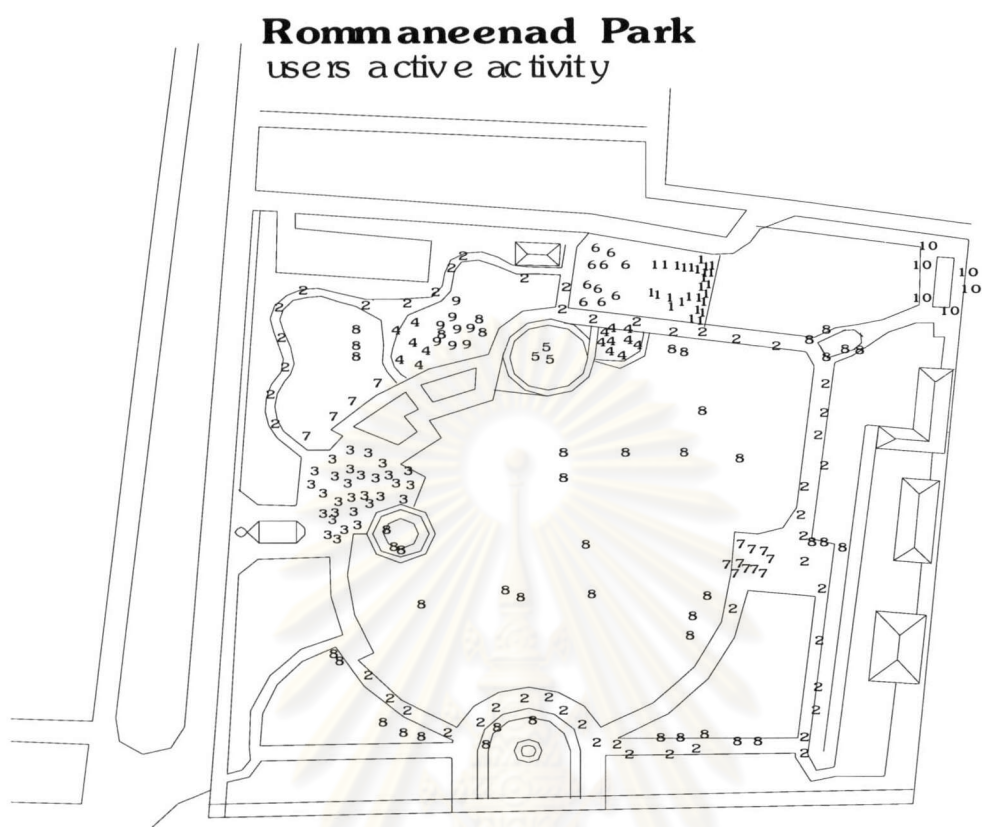
รูปภาพ 22 อาณาเขตที่ตั้งพื้นที่นันทนาการในระแวกสวนสันติชัยปราการ

3.2.5.1. มากกว่าภายในรัศมี 800 เมตร

สวนรมณีนาถ ได้จัดประเภทเป็นสวนสาธารณะระดับชุมชนซึ่งมีรัศมีบริการ 3.2 กิโลเมตรและครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 32.18 ตารางกิโลเมตร (กองผังเมือง 2536) แต่จากการสำรวจข้อมูลการมาใช้บริการจริงพบว่า พื้นที่ให้บริการเป็นย่านเมืองเก่าชั้น ในเกือบทั้งหมด เช่น เขตพระนคร ป้อมปราบ สัมพันธวงศ์ บางส่วนของเขตคูสิต ราชเทวี ปทุมวัน มาใช้ (ศูนย์บริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์ มปป.) และการสำรวจ จากผู้ทำวิทยานิพนธ์ประมาณ 1 สัปดาห์พบว่า มีการกระจาย กิจกรรมค่อนข้างลงตัวทั่วสวน ตามภาพข้างล่าง หากสังเกตจะเห็นว่ามีเส้นทางสัญจร ที่ใช้เป็นลู่วิ่งวนรอบได้ทั่วสวน ไม่ปนกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ไม่เหมือนสวนสันติชัยปราการ

รูปภาพ 23 รูปแบบการใช้สวนรมณีนาถ ช่ายกิจกรรมแบบออกกำลังกาย ชาวากิจกรรมแบบพักผ่อน

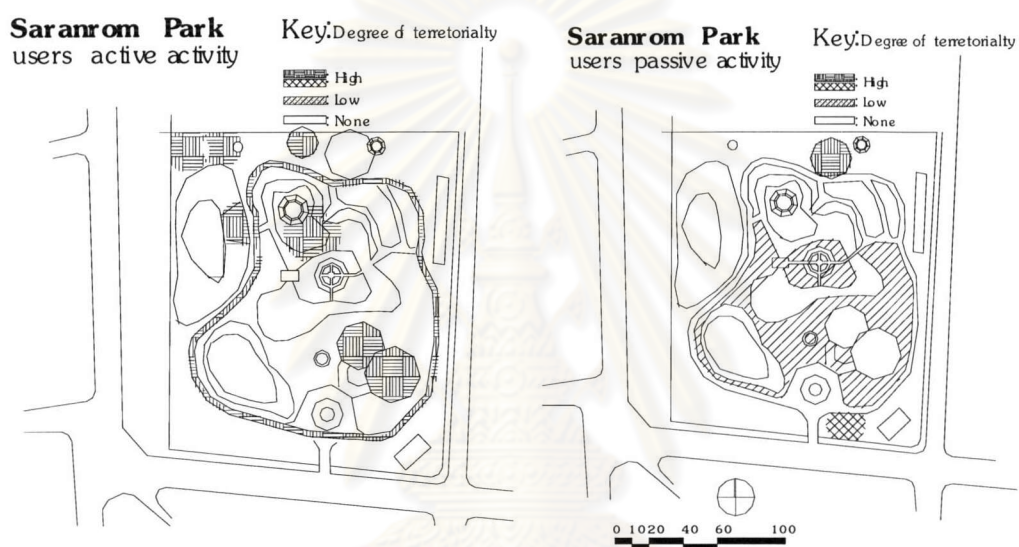
รูปภาพ 24 การกระจายตัวของกิจกรรมในสวนรมณีนารถ

ตาราง 7 การกระจายตัวของกิจกรรมในสวนรมณีนารถ

การออกกำลังกาย		การพักผ่อน	
1	ฟุตบอล	8	นั่งเล่น
2	ฟุตบอล 5 คน	9	นั่งนวดฝ่าเท้า
3	แอโรบิก	ไม้เข็นน้ำหนักานการ และ อื่นๆ	
4	สนามเด็กเล่น	10	มีการจับจอง วางรถขายน้ำ
5	สเกตบอร์ด		
6	บาสเกตบอล		
7	กิจกรรมฝึกกล้ามเนื้อ		
8	เปตอง		

หมายเหตุ 1 ตัวเลขนับเท่ากับจำนวนผู้ใช้งาน 2 คน จำนวนของตัวเลขแสดงประเภทการใช้งาน / นับเฉพาะตำแหน่งที่เกิดกิจกรรม

สวนสวนสาธารณะจัดเป็นสวนระดับละแวกบ้านที่ให้บริการเฉพาะจุด มีรัศมีบริการเพียง 800 เมตร ครอบคลุมพื้นที่บริการ 2.01 ตารางกิโลเมตร ประชาชนสวนใหญ่ที่มาใช้สวนมักจะอยู่ใกล้ในละแวกนั้น สามารถเดินหรือขี่จักรยานมาใช้สวนได้ (กองผังเมือง 2536)จากการสำรวจ กิจกรรมด้วยผู้ทำวิทยานิพนธ์สวนสาธารณะประมาณ 1 สัปดาห์ พบว่าการกระจาย กิจกรรมค่อนข้างลงตัวสวนคล้ายสวนรมณีนาถ

รูปภาพ 25 รูปแบบกิจกรรมในสวนสาธารณะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพ 26 การกระจายกิจกรรมในสวนสาธารณะ

ตาราง 8 การกระจายตัวของกิจกรรมในสวนรมณีนารถ

การออกกำลังกาย		การพักผ่อน	
1	วิ่ง	8	นั่งเล่น
2	แอโรบิก	9	นั่งนวดฝ่าเท้า
3	แบดมินตัน		ไม้ซื่อนันทนาการ และ อื่นๆ
4	ปีงปอง		
5	ฝึกกล้ามเนื้อ		
6	รำกระบอง		
7	รำไทเก๊ก		

หมายเหตุ 1 ตัวเลขนับเท่ากับจำนวนผู้ใช้สวน 2 คน จำนวนของตัวเลขแสดงประเภทการใช้สวน / นับเฉพาะตำแหน่งที่เกิดกิจกรรม

3.2.5.2. การศึกษา ข้อมูล และสำรวจกิจกรรม ภายใน 800 เมตร

สวนพระราม 8 นับเป็นสวนสาธารณะแห่งใหม่ในฝั่งธนบุรี จาก การพิจารณาของกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์และผลกระทบ และถือเป็นบทบาทใหม่

ของคนที่เคยใช้สวนสันติชัยปราการ สวนสราญรมย์ และสวนสราญรมย์ หรือ ละแวก แต่ถ้าพิจารณาตามแผน 2536 มีการจัดเป็นสวนระดับละแวกบ้าน เป็นสวนที่ให้บริการเฉพาะจุด มีรัศมีการให้บริการเพียง 800 เมตร ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการ 2.01 ตารางกิโลเมตร (ศูนย์บริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์ มปป.)

สวนพระราม 8 มีความสำคัญต่อสวนสันติชัยปราการเพราะอยู่ใกล้ และเป็นพื้นที่ว่างสาธารณะอนกประสงค์ขนาดใหญ่ ที่มีรูปแบบและการออกแบบที่แตกต่างไปจากสวนสาธารณะสันติชัยปราการ โดยที่เห็นพื้นที่ใช้สอยแบบที่เป็นพื้นราบกว้างใหญ่ และมีการออกกำลังกาย เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล แอโรบิก ส่วนพื้นที่สำหรับกิจกรรมประเภทผ่อนคลาย เช่น การนั่งเล่น การตกปลา ประชาชนส่วนใหญ่เดินทางมาใช้บริการในเวลาเย็นและค่ำ แต่อย่างไรก็พบว่ามีปัญหาการจับจองพื้นที่สาธารณะเพื่อค้าขายและมีพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของกลุ่มวัยรุ่น เช่น การตั้งวงดื่มสุราในบริเวณริมน้ำและที่ใกล้ชุมชน

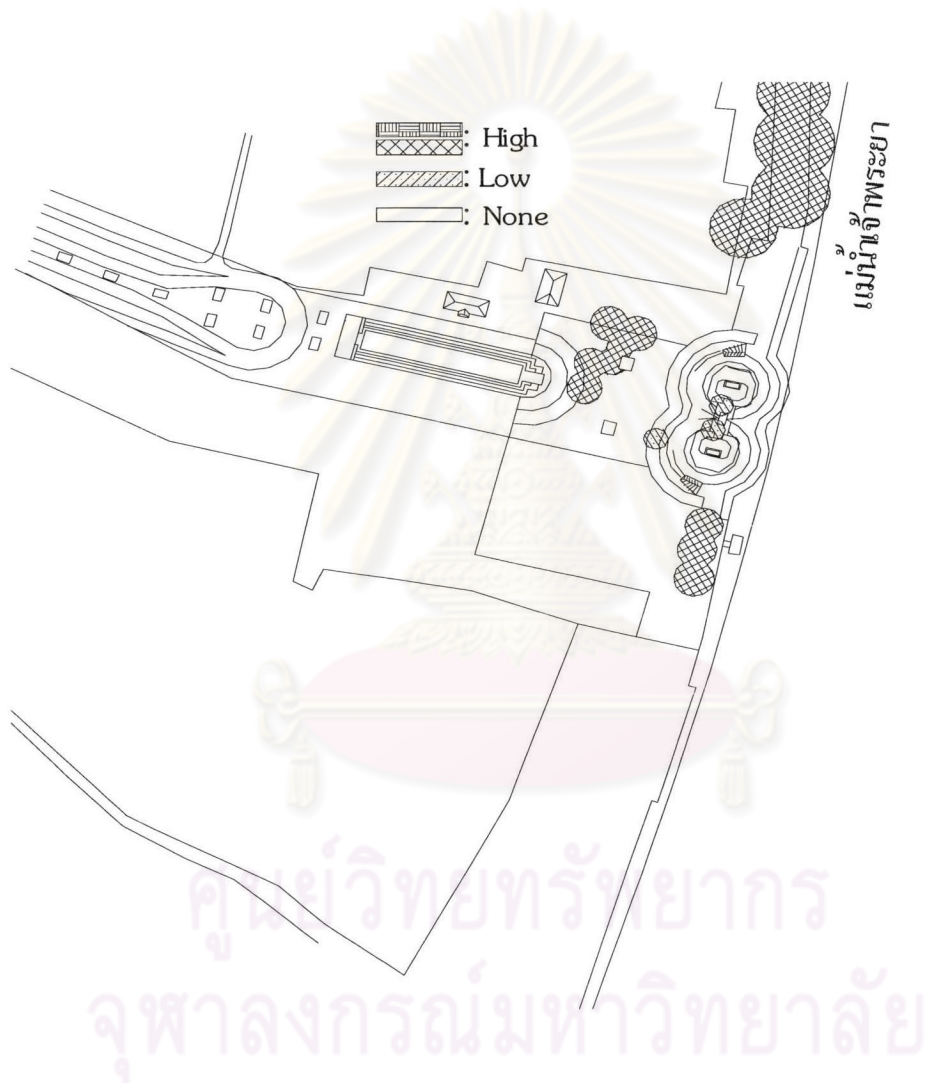
จากการสังเกตการณ์และเจ้านับกิจกรรมในสวนพระราม 8 มากกว่า 2 เดือน และสวนสราญรมย์ สวนรมณีนาถประมาณสัปดาห์หนึ่ง (โดยนาย สุทธิ เทศงามถ้วน) พบว่าสวนสราญรมย์และสวนรมณีนาถมีการกระจายของกิจกรรมค่อนข้างลงตัว และเป็นข้อดีของสวนที่มีการใช้งานจากชุมชนจริง มากกว่าสวนพระราม 8 และ สวนพระราม 7 เพราะกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีการแบ่งพื้นที่สำหรับกิจกรรม

กิจกรรมบีโบ้ (การออกกำลังกายที่ใช้ความแข็งแรงของร่างกาย เดินพร้อมเพลง) ทยอยกล (การออกกำลังกายที่ใช้ร่างกาย เล่นกับอุปกรณ์ เช่น จาน ลูกแก้ว กระบอง) และคาบโปเอร์่า (ศิลปะป้องกันตัวของประเทศบราซิล) จะไม่มีให้เห็น

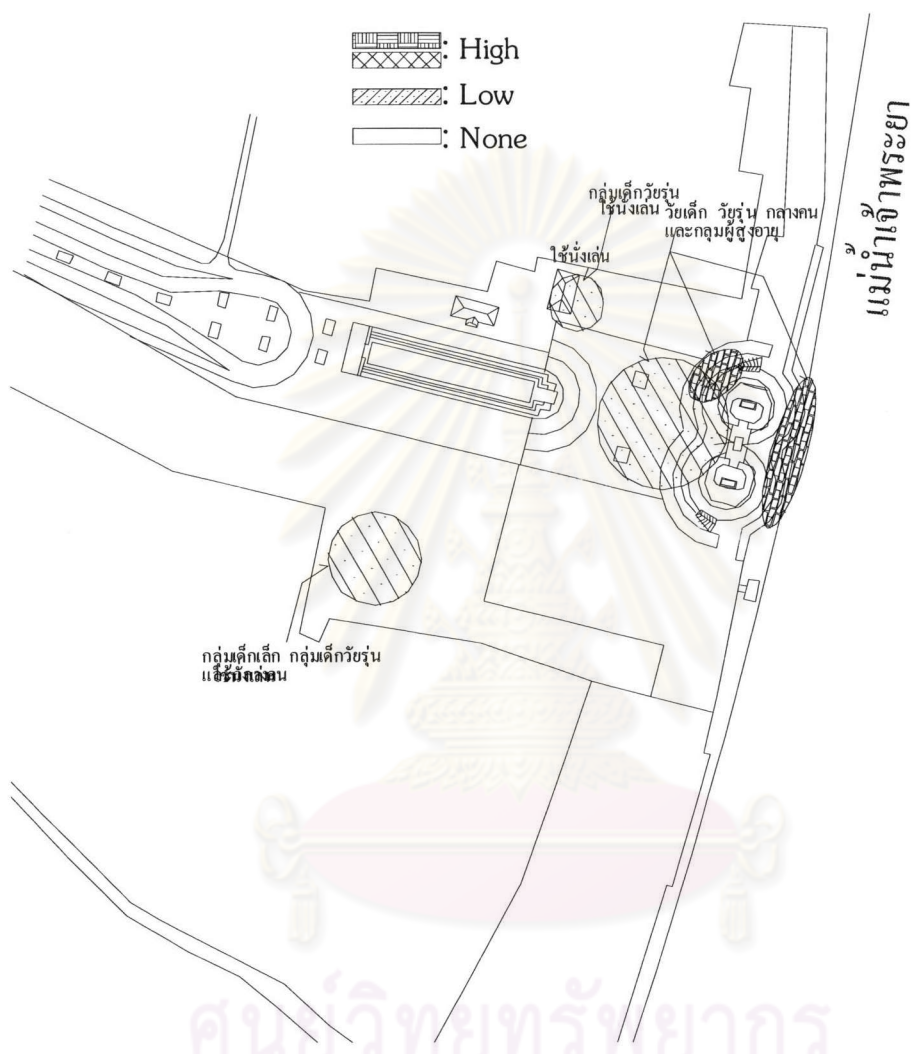
ผู้ใช้บางกลุ่ม เช่น แอโรบิก ร่วมเดินแอโรบิกกับผู้นำที่ตนชื่นชอบ เฉพาะวัน และเฉพาะสถานที่หลายสวนเช่น วันจันทร์ ที่สวนสันติชัยปราการ วันอังคารที่สวนรมณีนาถ วันพุธที่สวนพระราม 8 เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าความนิยมส่วนตัว ความสัมพันธ์แบบต่อเนื่องจากการสังเกต พบว่ากลุ่มนี้กลายเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ใช้สอยโดยรวมของสวนในแต่ละวัน และกลุ่มนี้จะไม่ร่วมทำกิจกรรมอื่นที่จัดไว้ให้ในสวนอีกด้วย²¹ ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้มาใช้สวนด้วยกัน ซึ่งกลายเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนบางส่วนการเดินทางมาใช้สวน จึงนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ผลของสวนสันติชัยปราการและ

²¹ สัมภาษณ์ น.ส. ปิยานุช แสงยิ่ง และ ปิณรัตน์ แสงยิ่ง ผู้ใช้สอยสวนสาธารณะสันตชัยปราการ สราญรมย์ รมณีนาถ และพระราม 8 ประจำ

สวนพระราม 7 ได้ อาจเป็นคำอธิบายถึง “ข้อดีที่มีสวนใกล้เคียงกัน คนมีทางเลือกในการเข้าใช้สวน ไม่จำเจ”

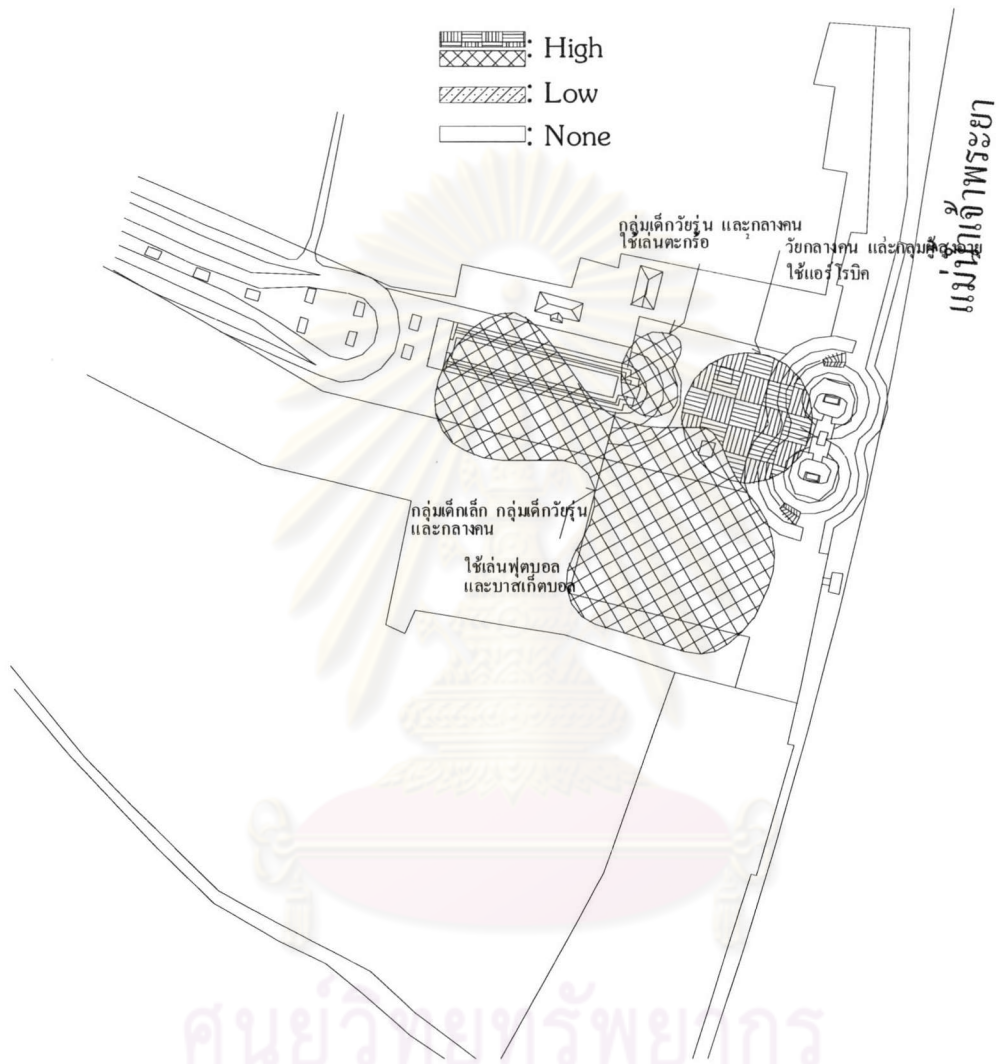

รูปภาพ 27 แสดงความถี่ของกิจกรรมที่ไม่ได้คาดการณ์ เช่น การตั้งร้านค้า แผงลอย ในสวนพระราม 8

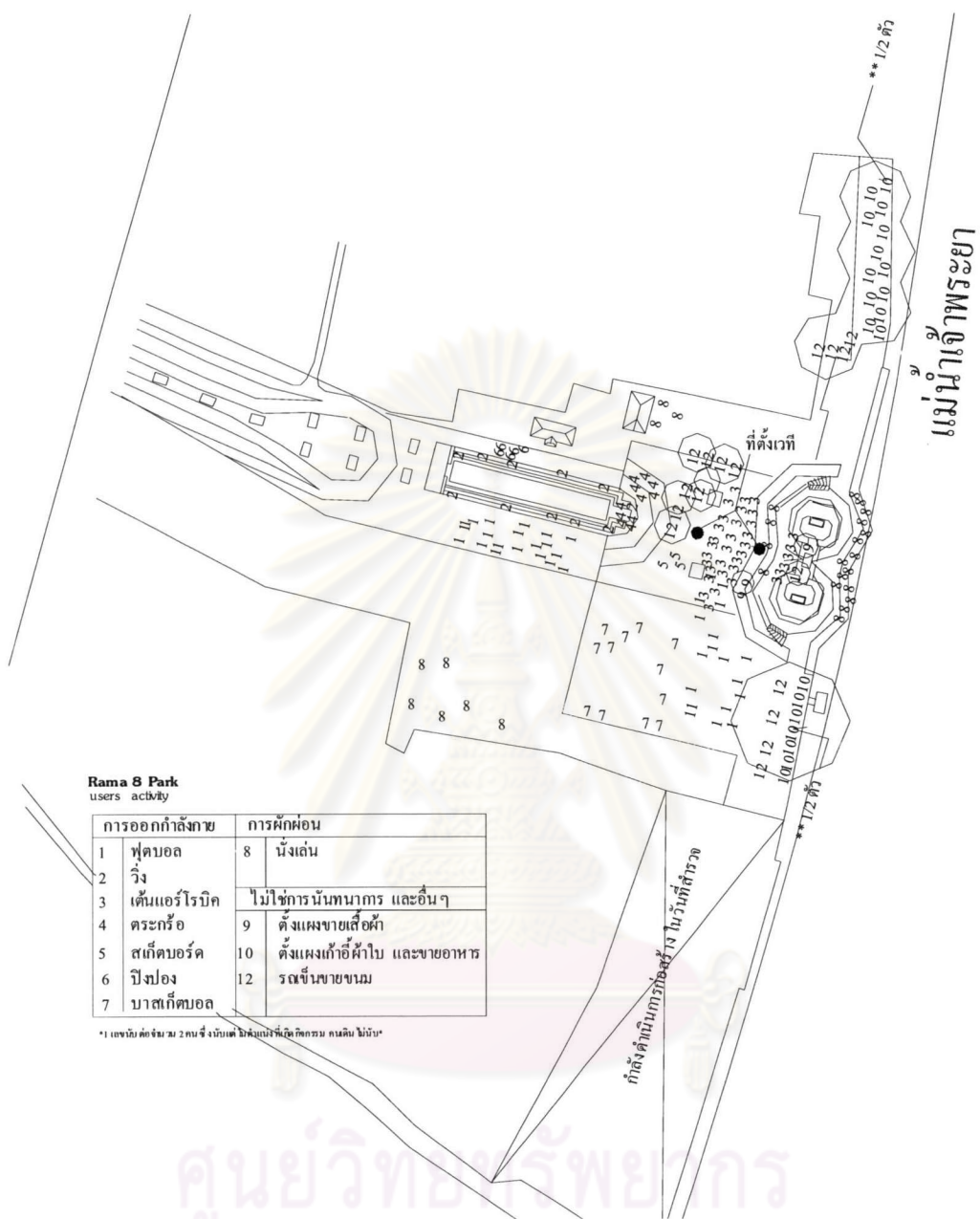
รูปภาพ 28 การแสดงกิจกรรมในสวนพระราม 8

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพ 29 ขอบเขตกิจกรรมต่างๆในสวนพระราม 8

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพ 30 การกระจายตัวของกิจกรรมในสวนพระราม 8

3.2.6 ระบบทางสัญจรของย่านสวนสันติชัยปราการ

3.2.6.1. ข้อมูลการสัญจรทางบก

โครงการมีการเข้าถึงง่ายและสะดวก สำหรับการสัญจรทางบกนั้น ถนนติดถนนพระอาทิตย์-ป้อมพระสุเมรุ วิ่งรอบสวนก่อนขึ้นสะพานพระปิ่นเกล้าและราชดำเนิน

เป็นถนนมีขนาดเล็กมีความสำคัญ การเข้าถึงโครงการทางบกสามารถเข้าได้ที่ถนนจึงไม่ค่อยมีปัญหาและความสะดวกมาก

3.2.6.2. ข้อมูลการสัญจรทางน้ำ

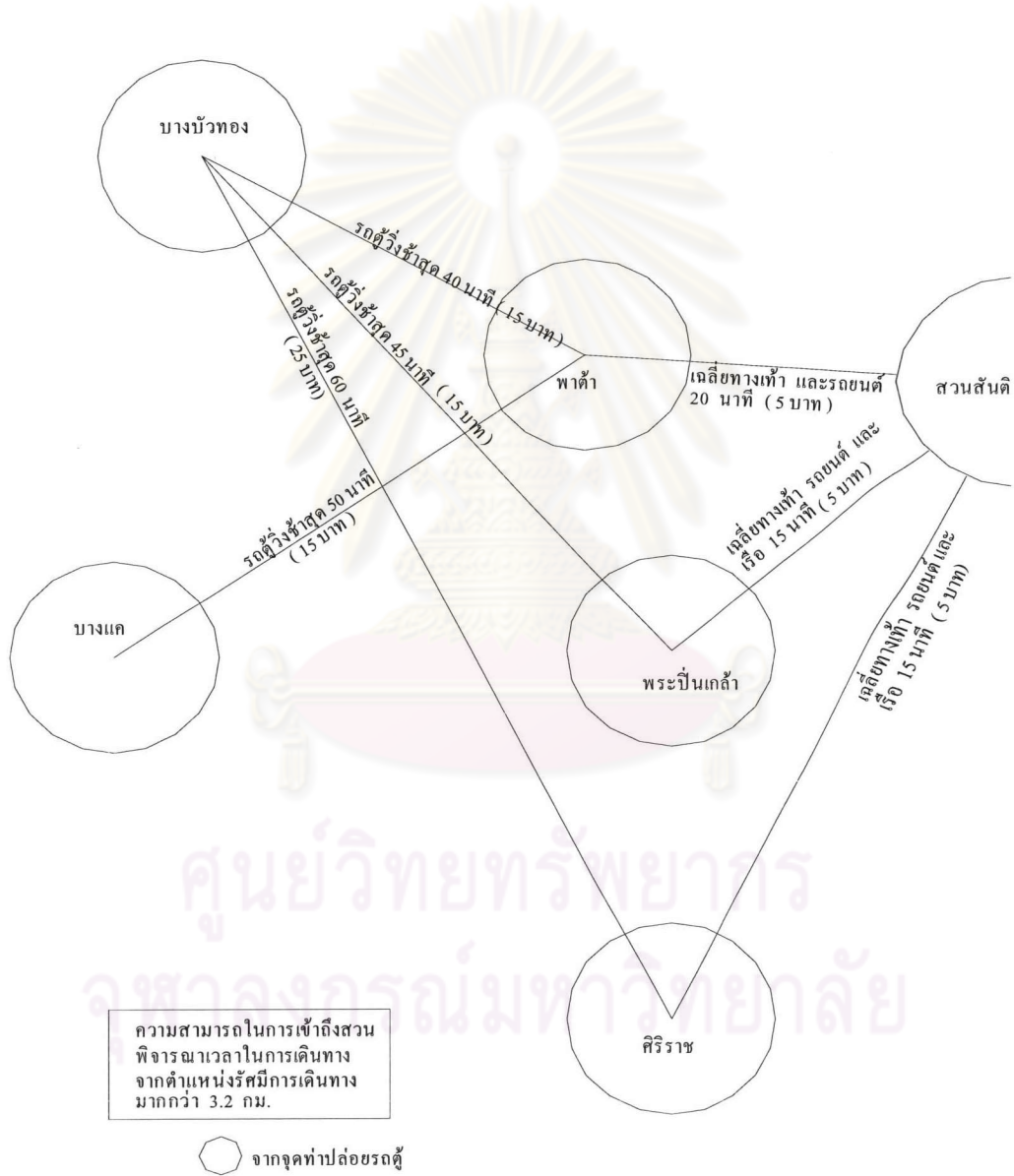
ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ชุมชนในละแวกพื้นที่โครงการใช้จราจรทางน้ำและเป็นหลักในการเดินทางไปมาระหว่างฝั่งธนบุรีและฝั่งคูสิต ทำเรือตรงสวนสันติ ทำเรือนี้เป็นท่าเรือที่สำคัญที่อยู่ในบริเวณทางทิศใต้ ในส่วนของการใช้เส้นทางชดเชยแนวยาวของแม่น้ำเจ้าพระยาในปัจจุบันจะมีเรือท่องเที่ยวแต่เรือคั่วที่ใช้วิ่งระยะยาว และมีการใช้เป็นจำนวนมาก ปัจจุบันท่าเรือที่ใกล้ที่สุดคือทางทิศตะวันตก คือ ท่าเรือพระอาทิตย์ (ฝั่งธนบุรี) ท่าเรือพระปิ่นเกล้า (ฝั่งธนบุรีและฝั่งพระนคร) เป็นหลัก

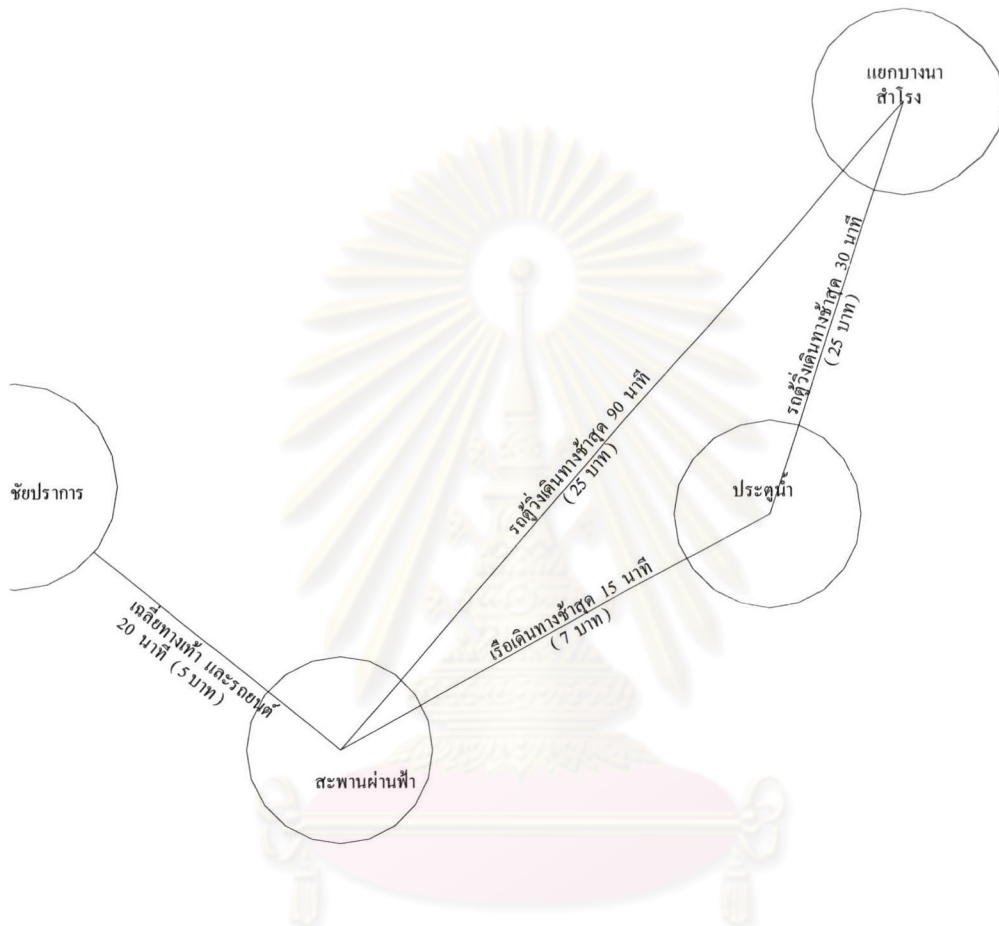
ศูนย์วิทยพัทลุง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.6.3. สํารวจการสํัญจรอื่น ๆ

ในส่วนทางเลือกการสํัญจรอื่น ๆ ปัจจุบันมีรูปแบบที่ชัดเจน ตามบริเวณจุดหน้าสะพานพระปิ่นเกล้า เช่น รถตู้วิ่งผ่านไปหลายที่ อาจจะมีส่วนช่วยหรือเป็นทางเลือกอย่างหนึ่ง แต่สําคัญน้อยเมื่อเทียบกับการสํัญจรทางอื่น ๆ

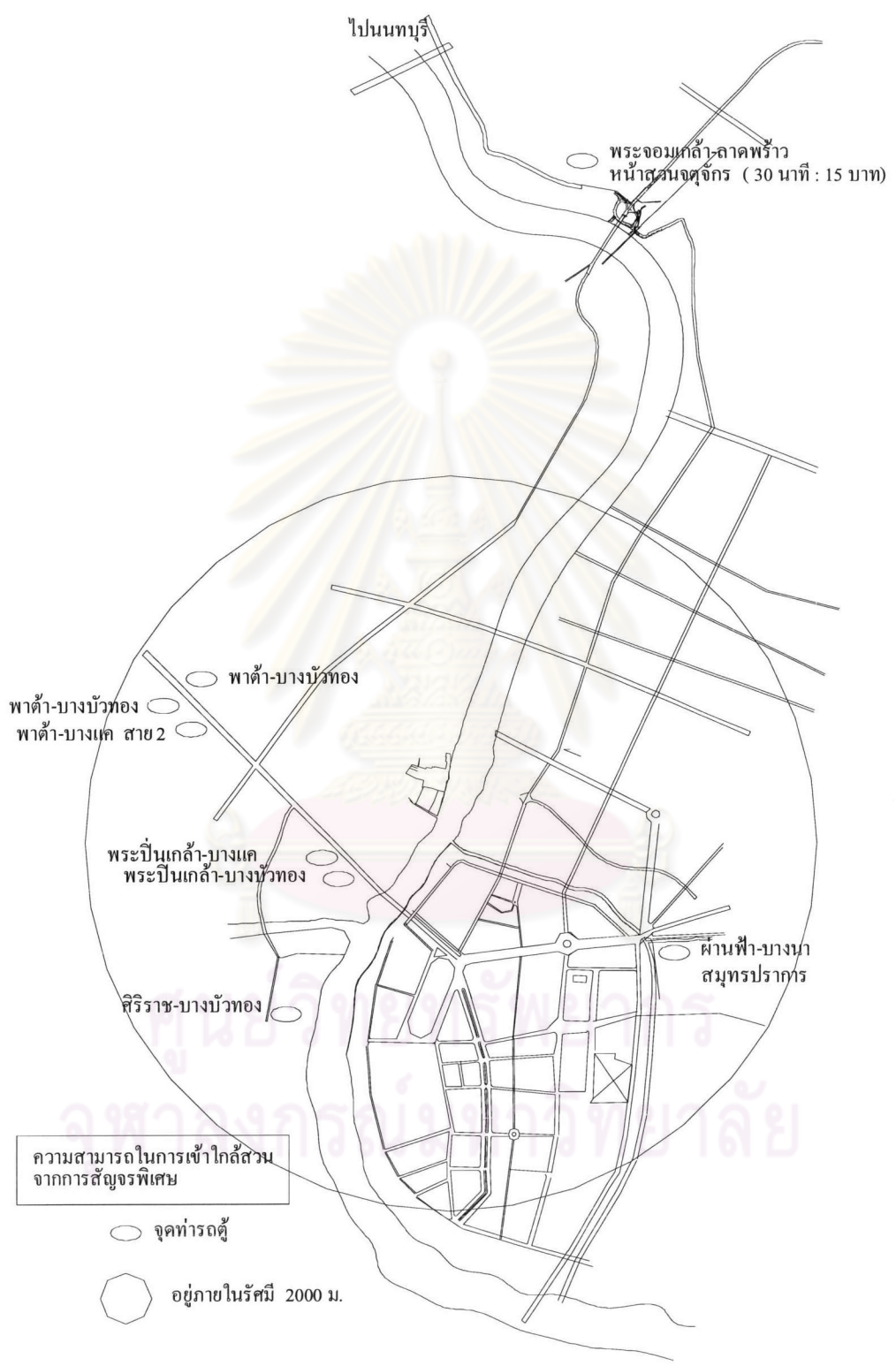

รูปภาพ 32 การสํัญจรจากรถตู้ที่ศตวันตก

รูปภาพ 33 การสัญจรจากรถตู้ ทิศตะวันออก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพ 34 ตำแหน่งพื้นที่ขึ้นรถตู้

3.2.7.สำรวจการเดินทางและการเข้าถึงสวนสาธารณะสันติชัยปราการ

3.2.7.1. ทางบก

สวนสามารถเข้าได้จาก 2 ทาง คือ จากฝั่งธนบุรีถนนถนนวงค์สว่างวิ่งข้ามสะพานปิ่นเกล้า และ จากเทเวศร์วิ่งเข้าสู่ถนนย่านบางลำพู

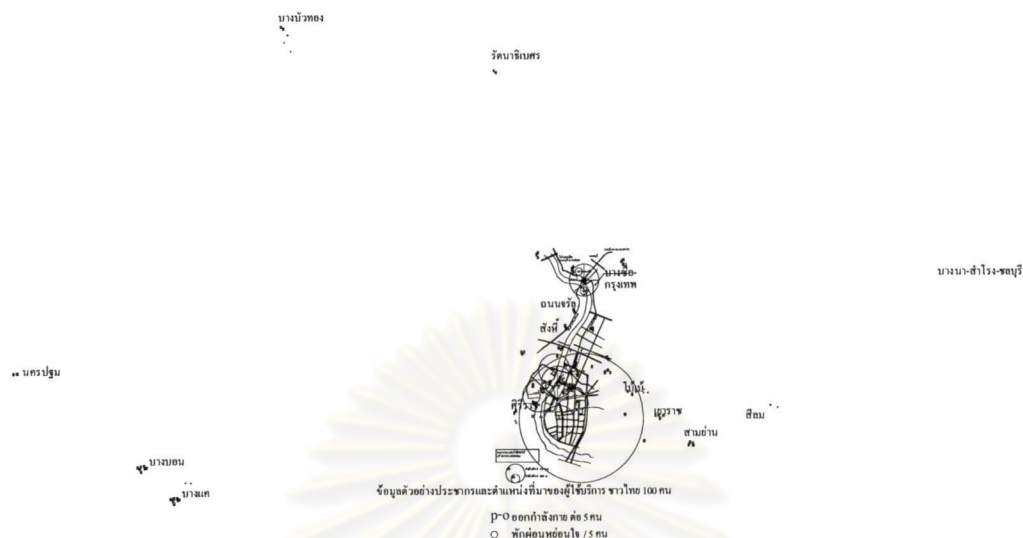
ถนนพระอาทิตย์ และถนนพระสุเมรุเป็นเส้นทางสัญจรหลัก มีรถเมล์วิ่งผ่านหลายสาย ตำแหน่งป้ายรถเมล์สามารถเดินได้ไม่ไกล แต่อย่างไรก็ตามการนำรถยนต์ส่วนบุคคลมาใช้จึงมีความลำบากในการหาที่จอด จึงทำให้การเข้าสู่สวนสาธารณะด้วยทางรถยนต์ลำบาก

3.2.7.2. ทางน้ำ

เป็นทางเลือกและเป็นการเข้าถึงที่สะดวกที่สุด เนื่องจากสวนอยู่ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยา และมีระยะห่างของสวนจนถึงท่าเรือใกล้ไม่ไกล

3.2.7.3. ทางเท้า

โครงการตั้งอยู่ในพื้นที่ย่านติดกับการใช้ที่ดินประกอบด้วยหลายชุมชน เช่น ชุมชนวัดวัดสังเวช ชุมชนตรอกไก่แจ้ จักรพงษ์ กลุ่มอาคารพาณิชย์ในย่านและโรงเรียน ทิศตะวันออกเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์ทั้ง 3 ด้านและไม่ไกลมาก สามารถเดินๆได้ สวนสวนสามารถเข้าได้หลายเส้นทาง ปัจจุบันมีเส้นทางที่มีความสะดวก เนื่องจากถนนพระอาทิตย์เป็นเส้นทางสัญจรหลัก มีรถประจำทางแล่นผ่านหลายสาย ตำแหน่งป้ายรถเมล์สามารถเดินได้ ถนนไม่กว้างและรถวิ่งไม่เร็ว จึงทำให้การเข้าสู่สวนสาธารณะด้วยทางง่าย ภาพที่ 35

รูปภาพ 36 แสดงตำแหน่งประชากรที่สามารถเดินทางมาใช้สวนสันติชัยปราการ

3.2.5.6. ข้อมูลอาณาเขตการให้บริการสวนสันติชัยปราการ จากการสัมภาษณ์

3.2.5.6.1. ผู้ใช้บริการที่อยู่ห่างออกไป

ภาพ 36 สามารถเดินทางมาใช้สวน แบ่งได้คือ กลุ่มที่มาจาก บางบัวทอง สะดวกใช้การเดินทางมาสวน โดย รถตู้ รถเมล์ 127-516 ต่อเดีว กลุ่มที่มาจาก บางแค-บางบอน สะดวกใช้การเดินทางมาสวน โดย รถตู้ รถเมล์ 127-516 ต่อเดีว กลุ่มที่มาจากบางนา-ลำโรง สะดวกใช้การเดินทางมาสวน โดย รถตู้ รถเมล์ทางด่วน 23 ต่อเดีว กลุ่มที่มาจาก รัตนาธิเบศร์และนนทบุรี สะดวกใช้การเดินทางมาสวน โดยเรือคว่นนนทบุรีและรถเมล์ กลุ่มที่มาจากถนนจรัลสนิทวงศ์ ใช้การเดินทางโดยทางเรือ

3.2.5.6.2. ผู้ใช้บริการในรัศมีมากกว่า 3200 เมตร

ภาพ 36 สามารถเดินทางมาใช้สวน โดยแบ่งได้เป็นกลุ่มฝั่งธนบุรี มาจากวัดคูสิต วัดดาวดึง ศิริราชสะดวกใช้การเดินทางมาสวนโดยเรือข้ามฝากและเดินมา

3.2.5.6.3. ผู้ใช้บริการ ในรัศมีมากกว่า 3200 เมตร

ภาพ 37 คือ กลุ่มที่มาจาก ย่านโบ้เบ้ เขาวราช สามย่าน สีลม สะดวกใช้การเดินทางมาสวน โดย รถเมล์ 53 และ 15 ต่อเดีว กลุ่มที่มาจาก สามย่าน สีลม สะดวกใช้การเดินทางมาสวน โดยเรือคว่นเจ้าพระยา

3.2.5.6.4. ผู้ใช้บริการในรัศมี 800 เมตร

ภาพ 37 คือ กลุ่มผู้อาศัยในชุมชนละแวกใกล้เคียงคือ กลุ่มชุมชนบางลำพู วัดสังเวช วัดบวรนิเวศน์ วัดตรีทศเทพ วัดชนะสงคราม ใช้การเดินทางมาสวนโดยสะดวกด้วยการเดิน

ข้อมูลตัวอย่างประชากรและตำแหน่งที่มาของผู้ใช้บริการ ชาวไทย 100 คน กลุ่มคนที่มาใช้สวน 1/10

รูปภาพ 37 แสดงตำแหน่งผู้ที่มาใช้บริการสวนสันติชัยปราการ

3.2.8. ข้อพิจารณาในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสวน

3.2.8.1. คุณค่าทางสุนทรียภาพ

สวนสันติชัยปราการ มีทรัพยากรที่น่าสนใจ เป็นสวนสาธารณะที่ทำการปรับระดับ น่าสนใจ มีคิ่งน้ำที่สวยงาม ประชาชนสามารถเข้ามาใช้พักผ่อนลานริมน้ำ ได้ง่าย สุนทรียภาพทางด้านนี้จับต้องง่าย และอาจเป็นตัวชี้วัดคุณค่าทางด้านสุนทรียภาพของสวนสันติชัยปราการ

3.2.8.2. ศักยภาพทางภูมิทัศน์

เมื่ออยู่ในพื้นที่โครงการ องค์ประกอบโดยรอบโครงการที่ควรพิจารณาในการเกิดแรงจูงใจ ศักยภาพทางภูมิทัศน์แบ่งเป็น

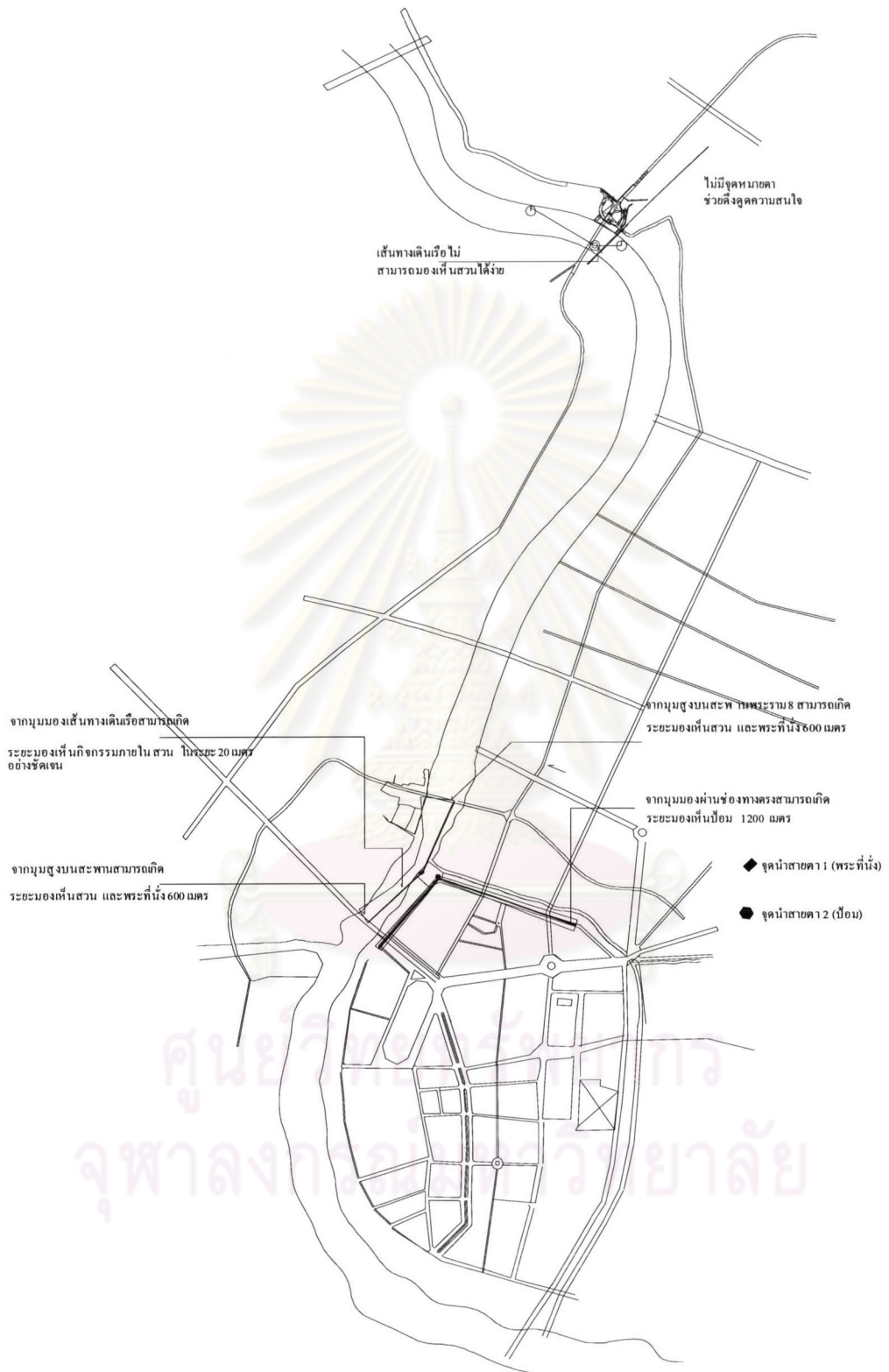
3.2.8.2.1 ลักษณะทางภูมิทัศน์เมื่อมองจากภายในโครงการ

มีแม่น้ำ เส้นทางของเรือที่สวยงาม และ โครงสร้างของ ป้อม พระที่นั่ง สะพานพระราม 8 พระปิ่นเกล้า เป็นหลายสิ่งที่มีมองเห็นมากที่สุดเมื่ออยู่ภายในสวน แต่เมื่อต้องการมอทิวทัศน์แม่น้ำ แสงจ้าจะสะท้อนจากผิวน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาเข้าสู่ตา มีการรบกวน ในช่วงเวลากลางวัน-บ่าย ภายในสวน Glare ไม่มีผลมากนัก เพราะ มุมมองภายในสวนตอนเย็นที่ เห็นยังใช้ได้อยู่

3.2.8.2.2 ลักษณะทางภูมิทัศน์เมื่อมองจากภายนอกโครงการ

มุมมองจากสะพานพระปิ่นเกล้า สะพานพระราม 8 และแม่น้ำในปัจจุบันเป็นมุมมองที่เห็นสวน นอกจากนี้ผู้ที่ใช้รถเมล์สามารถมองเห็นสวนจากถนน พระอาทิตย์ นอกจากนี้ ความกว้างของแม่น้ำ และระยะห่างของสวนกับร่อนน้ำที่ใช้เดินเรือปัจจุบัน ใกล้เคียงกัน ทำให้ไม่สามารถมองเห็นสวนได้ดีด้วย ภาพที่ 38

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพ 38 แสดงจุดที่สามารถมองเห็นสวนสันติชัยปราการ และจุดที่สามารถมองเห็นสวนพระราม 7

3.2.9. การเก็บข้อมูลรูปแบบกิจกรรมนันทนาการย่านสันติชัยปราการ

3.2.9.1. กลุ่มตัวอย่างกิจกรรมแบบเคลื่อนไหวต่อเนื่อง ในพื้นที่ว่างและพื้นที่สาธารณะต่างๆ ในเขตใกล้เคียงรัชมิการให้บริการ

จากตารางล่าง กิจกรรมที่ได้รับความนิยมและมีการใช้สอยมากที่สุด คือ กิจกรรมเดินแอโรบิก วิ่ง ฟุตบอลและสนามเด็กเล่น และอื่นๆ ตามลำดับซึ่งบทบาทในการใช้พื้นที่ของสวนสันติชัยปราการ มีความสอดคล้องสวนอื่นๆ ดังนี้ ตารางที่ 11

3.2.11.1.1. กิจกรรมแอโรบิก

กระจายตัวอยู่ในสวนสาธารณะทั่วไปในเขตนี้ นอกจากเป็นกิจกรรมที่คนชอบมากที่สุด แต่สวนสันติชัยปราการก็จัดได้รับความนิยมมาเดินแอโรบิกมากที่สุดเช่นเดียวกับสวนพระราม 8 สราญรมย์และรมณีนารถ ส่วนลาน กทม. และสวนรถไฟ บางกอกน้อยมีกิจกรรมน้อยลงไป ดังนั้น สวนสันติชัยปราการ กิจกรรม แอโรบิกที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ใช้สอยจัดอยู่ในบทบาทและความต้องการของคน โดยทั่วไปด้วย

3.2.11.1.2 กิจกรรมวิ่ง

เป็นกิจกรรมที่คนชอบถึรองลงมาจากกิจกรรมแอโรบิก กิจกรรมนี้เป็นที่ต้องการในระดับสูงเหมือนกับกิจกรรมแอโรบิก การวิ่งกระจายตัวอยู่ในสวนสาธารณะสวนสราญรมย์และรมณีนารถได้รับความนิยมมากที่สุดถัดมาสวนพระราม 8 จาก การสำรวจสภาพพื้นที่ใช้สอยสราญรมย์และรมณีนารถ ถัดมาสวนพระราม 8 มีการออกแบบลู่วิ่งไว้ให้ใช้ การวิ่งออกกำลังกายในสวนสันติชัยปราการมีบ้างแต่น้อยที่สุด เพราะพื้นที่ไม่เอื้อต่อการวิ่ง แต่การวิ่งออกกำลังกายที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ใช้สอยบางส่วน ในสวนสันติชัยปราการ จัดอยู่ในบทบาทและความต้องการของคนส่วนน้อย

3.2.11.1.3 กิจกรรมฟุตบอล

เป็นกิจกรรมที่คนชอบถึรองลงมาจากกิจกรรมวิ่ง การกระจายตัวอยู่ในพื้นที่สวนสาธารณะและที่ว่าง โดยเฉพาะสวนพระราม 8 สนามหลวงและวัดบวรฯ ทั้งนี้เป็นกิจกรรมได้รับความนิยมจากวัยรุ่น จากที่เห็น กลุ่มวัยนี้จะมีการใช้เป็นกลุ่ม ไม่ต้องมีการจัดพื้นที่ให้เหมาะสมต่อความปลอดภัย หรือ ความเป็นส่วนตัวมากนักในสถานที่ดังกล่าวจึงมี

การใช้มาก แต่อย่างไรก็ตาม อิทธิพลจากกิจกรรมฟุตบอล เกิดต่อสวนสันติชัยปราการยังน้อยอยู่ เพราะ พื้นที่ว่างที่มีกิจกรรมฟุตบอลเพียงพอยู่บ้าง

3.2.11.1.4.กิจกรรมของเด็ก

เป็นกิจกรรมที่มีมากถ่วงลงมาจากกิจกรรมฟุตบอล มีการกระจายตัวอยู่ในสวนสาธารณะทั่วไป โดยเฉพาะสวนพระราม 8 และสวนสันติชัยปราการจะได้รับความนิยมมากที่สุด ถัดมาสวน สราญรมย์ รมณีนารถและสวนรถไฟบางกอกน้อย วิเคราะห์ได้ว่าผู้ที่มาใช้สอยอิทธิพลจากเด็กมีมากที่สุด ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในสวนสันติชัยปราการเอง สวนหรือ พื้นที่อื่นๆ ก็มีเหมือนกัน แสดงว่าบทบาทและความต้องการพื้นที่นันทนาการของเด็กสูง

3.2.11.1.5 กิจกรรม อื่นๆ

ตารางที่ 10 เช่น การนันทนาการเด็ก กายกล ปาหิน กระบี่กระบอง สเกตบอร์ด แบดมินตัน ปีนต้นไม้ คาบโปเอร่า เต้นบีโบ และการซ้อมเชียร์ หรือ รับประทานอาหาร กิจกรรมกลุ่มนี้เกิดขึ้นในสวนสันติชัยปราการเท่านั้น สามารถจัดเป็นกิจกรรมที่พิเศษกว่าที่อื่น นอกจากการใช้สอยในรูปการออกกำลังกายและการพักผ่อนหย่อนใจต่างๆ ที่เห็น โดยทั่วไปแล้ว สวนสันติชัยปราการ มีการใช้สอย และกิจกรรมที่ไม่สามารถคาดการณ์มากกว่า

ซึ่งกลุ่มวัยรุ่น 10-20 ปี ได้รับอิทธิพลจากโรงเรียนในละแวก เช่น วัดสังเวช โรงเรียนๆ ส่วนกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปี บทบาทและความต้องการของเด็กสูงอยู่แล้ว ดังนั้น สวนสันติชัยปราการ เป็นสวนที่ไม่เหมือนกับสวนอื่นๆ เพราะมีการใช้งานและเข้าถึงจากโรงเรียนต่าง ๆ มากกว่าสวนอื่นๆ ตาราง 10

ตาราง 9 กิจกรรมอื่น ๆ กลุ่มวัยกิจกรรม

กลุ่มวัย	กิจกรรม
กลุ่มเด็ก อายุต่ำกว่า 10 ปี	เล่นก้อนหินรอบฐานป้อม ปีนต้นไม้ในสวนสันติชัยปราการ
กลุ่มวัยรุ่น 10-20 ปี	กายกล สเกตบอร์ด แบดมินตัน คาบโปเอร่า เต้นบีโบ เชียร์ รับประทานอาหาร

ตาราง 1021²² รูปแบบกิจกรรมนันทนาการ และกลุ่มตัวอย่างกิจกรรมแบบเคลื่อนไหวก่อนนอน ในพื้นที่ว่าง และพื้นที่สาธารณะต่างๆ ในเขตใกล้เคียง รัชมิการให้บริการสวนสันติชัยปราการ

เอโรบิก	เดินป่า	กายก	วิ่ง	กระบี่กระบอง	สเกตบอร์ด	แบดมินตัน	โยคะ	เชียร์	ฟุตบอล	เด็ก	รับน้อง	เต้น	ป็นต้นไม่	ป็นหิน	บาสเกตบอล	เปตอง	ป็นปอง	ตะกร้อ	
																			สันติชัยปราการ
																			รมณีนารถ
																			สราญรมย์
																			พระราม 8
																			ลาน กทม.
																			สวนบางกอกน้อย
																			สนามหลวง
																			วัดบวรฯ
																			สุเหร่าจักรพงษ์
																			ท่าพระจันทร์
																			ท่าพระอาทิตย์

3.2.9.2. รูปแบบกิจกรรมการการใช้ที่ไม่พึงประสงค์ พื้นที่สาธารณะต่างๆ ในเขตใกล้เคียง รัชมิการให้บริการต่อเนื่องสวนสันติชัยปราการ

พบ กิจกรรมตั้งวงดื่มสุรา และ เบียร์ การจับจองร้านค้า กิจกรรมการพนัน กระจายตัวอยู่ในสวนสาธารณะพระราม 8 และ บางส่วนของสวนสันติชัยปราการ ซึ่งมีความแตกต่างกว่าสวนสาธารณะในละแวก เพราะสวนแห่งอื่นไม่มีกิจกรรมนี้ จากการสำรวจสภาพที่ตั้งสวนโดยทั่วไป สวนสาธารณะทั้งสองมีพื้นที่ติดกับชุมชน หรือ ไม่มีการควบคุมทางเข้าออกสวนจากชุมชน

²² คุรยละเอียดกราฟและตารางในภาคผนวก

ตาราง 11 รูปแบบกิจกรรมการการใช้ที่ไม่พึงประสงค์ พื้นที่สาธารณะต่างๆ ในเขตใกล้เคียง รัศมีการให้บริการต่อเนื่องสวนสันติชัยปราการ

	รถเข็น ขายของ	แผงลอย วางเท้าไป	ร้านค้า	คูวาง	สุราเบียร์	การพนัน
สันติชัยปราการ						
รมณีนารถ						
สราญรมย์						
พระราม 8						
ลาน ก.ท.ม						
บางกอกน้อย						
สนามหลวง						
วัดบวร						
สุเหร่าจักรพงษ์						
ท่าพระจันทร์						

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย